

D I P L O M O V Á P R Á C E

Školní rok: 1970/71

DIPLOMOVÝ ÚKOL

Jiří Siroky

Technologie textilu, kůže, gamy a plastických hmot

Předložuje jste splnil požadavky učebního plánu, zadává Vám vedoucí katedry ve smyslu směrnic ministerstva školství o státních závěrečných zkouškách tento diplomový úkol:

Název tématu: Rozbor spůsobu kontroly jakosti v prádelnách bavlny

Pokyny pro vypracování:

Prověďte komplexní hodnocení mezioperační a výstupní kontroly v prádelně bavlny a ohledem na operativnost a metodiku těchto kontrol.

Ve funkční závislosti najděte vztah mezi náklady na provádění kontroly a jejím efektu při hodnocení příze.

Diplomní práci zaměřte na studium obsahové i formální části provedené kontroly a na hledání metodiky pro časovou a nákladovou studii praktikovaného způsobu kontroly.

Autoriké práce se řídí směrnicemi MŠK pro státní závěrečné zkoušky č. j. 31-727/62-III/2 ze dne 13. července 1962-Vestník MŠK XVIII, sesí 24 ze dne 31. 8. 1962 § 19 autorského zákona č. 115/53 S.

V 83/71

WYSOKÁ ŠKOLA STROJNÍ A TEXTILNÍ
Ústřední knihovna
SBEREC I. STUDENICKÁ 6

Rozsah grafických laboratorních prací:

Rozsah průvodní zprávy: 40 - 60 stran

Seznam odborné literatury:

Vedoucí diplomové práce: Prof. Ing. Dr. Radko Krčma, CSc.

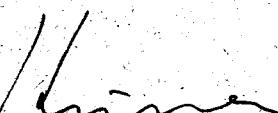
Konsultanti: Ing. Jáchym Novák

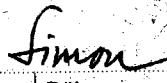
Datum zahájení diplomové práce: 19.10.1970

Datum odevzdání diplomové práce: 30.6.1971

L. S.

Vedoucí katedry

Dekan

Liberci dne 19.10.1970

P r o h l á š e n í .

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval sám, pouze za použití uvedené literatury a připomínek odborníků.

Liberec, 30.6.1971

Jiří Široký
Jiří Široký

O b s a h	strana
1. Úvod	7
1.1 Obecně o kontrole jakosti v přádebnách bavlny	
2. Současný stav kontroly jakosti v praxi ...	9
2.1 Organizace kontroly jakosti v n.p. SEBA Tanvald	
3. Kontrola na závodě v návaznosti na pod- nikovou zkušebnu	10
3.1 Určování vhodných klimatických podmínek při zpracování vláken	
3.2 Druh zpracovávaného materiálu a výsledný sortiment	
3.3 Vstupní kontrola	
3.4 Mezioperační kontrola	
3.5 Výstupní kontrola	
3.5.1 Expedice příze	
4. Kontrola jakosti v podnikové zkušebně n.p. SEBA v Tanvaldě	27
4.1 Délka vláken	
4.2 Číslo příze	
4.3 Pevnost a tažnost příze	
4.4 Zákrut příze	
4.5 Vzhled příze	
4.6 Vlhkost příze	
4.7 Hodnocení jakosti příze na přístroji Uster	
4.7.1 Funkce přístroje a rozsah použití	
4.7.2 Přístroj Uster v n.p. SEBA	
5. Shrnutí poznatků o kontrole jakosti v n.p. SEBA	42
6. Zjištování nákladů na provádění kontroly jakosti	44

6.1	Obecné aspekty nákladů na jakost	
6.2	Náklady na kontrolu jakosti v n.p. SEBA	
6.2.1	Surovina a materiál	
6.2.2	Realizovaný odpad	
6.2.3	Přímé mzdy	
6.2.4	Adjustační materiál	
6.2.5	Výrobní režie a režie správní	
6.3	Rozbor schema kalkulovaných nákladů	
7.	Žhodnocení úrovně kontroly jakosti v přádelnách bavlny v n.p. SEBA	58
7.1	Teoretický návrh na zlepšení kontroly jakosti	
8.	Závěr	62
9.	Seznam použité literatury	64
	Přílohy	66

1. Úvod

Zvyšující se požadavky na kvalitu textilních výrobků mají za následek, že kontrola jakosti se stává jednou z nejdůležitějších operací ve fázi výroby. Moderní technika se vyznačuje stále rostoucími požadavky na parametry jakosti výrobků, jako jsou např. spolehlivost, životnost, chemické a mechanické vlastnosti atd.

Tento stav nutí výrobce na celém světě k řešení problému, jak dosáhnout vyšší jakosti, jak ji měřit, kontrolovat a vůbec jak ji zjistit v celém sledu výroby při minimálních nákladech.

Hledáním optimálních způsobů zajištění vysoké jakosti se v ostatních průmyslově vyspělých státech zabývá velký počet pracovníků; nové metody péče o jakost byly předmětem několika národních i mezinárodních konferencí. Výsledkem této zvýšené pozornosti, která se věnuje jakosti, je vytváření moderního systému, zvaného komplexní řízení jakosti. /1/ Každý výrobek má několik vlastností, jimiž se liší od výrobků jiných. Tyto vlastnosti jsou buď technicky měřitelné (např. rozměry, váha atd.), nebo neměřitelné (např. módnost, vzhled apod.).

Souhrn vlastností výrobku rozhodných pro plnění jeho funkce za předepsaných provozních podmínek a při nejnižších vynaložených nákladech se nazývá jakost (kvalita) výrobku.

Aby kvalita výrobku byla stále vysoká, je nutno provádět její kontrolu.

Kontrola jakosti nás upozorňuje na chyby, kterých jsme se dopustili v průběhu výroby, dále nám ovlivňuje též ekonomiku výrobků.

Tím je myšleno cenové ohodnocení výrobku v závislosti na jakostním zařazení. Výsledky kontroly jakosti jsou měřítkem kvality a jsou zároveň podkladem pro vyvolání důsledků. Technická kontrola jakosti má být svým rozsahem zaměřena tak, aby obsáhla prakticky celý úsek výroby, tzn. provádí se kontrola výrobního procesu od vstupu suroviny do výroby, přes kontrolu meziproduktů až do výstupní kontroly hotového výrobku.

Velkou roli zde mají též náklady na provádění kontroly, neboť moderní přístroje a zařízení, které se k tomu účelu používá (např. Uster, trhačku Pressley, Fibrograph aj.) jsou velmi drahé a zdaleka je nemá každý závod.

A právě zavádění přístrojů s vysokými technickými parametry, spolu s dobrou organizací a kvalifikovanými pracovníky, nám umožní takovou přesnost kontroly jakosti, která je v souladu se stoupajícími nároky na finální výrobky textilních závodů.

1.1 Obecně o kontrole jakosti v přádelnách bavlny

Vzhledem k tomu, že zkušebnictví do roku 1945 prakticky neexistovalo, nebo jen v minimální míře, musíme vidět, že na tomto úseku se za posledních 25 let udělal velký pokrok. Je ale též pravda, že přístrojový park našich zkušeben je dost zastaralý. Podle zařízení ve zkušebnách a laboratořích poznáme jak velkou péči věnuje tomuto úseku ten který podnik. Se stoupajícími nároky na textílie stoupá též nárok na přízi. Dřívější zkoušky jakosti bavlny, prováděné klaséry, byly již nedostačující pro přesné zjištění specifických jakostních znaků. Proto nastoupila cestu přístrojová technika.

Při obsažení celého procesu výroby se provozní kontrola dělí na tři základní části:

1. vstupní kontrola
2. mezioperační kontrola
3. výstupní kontrola

1. Vstupní kontrolou nazýváme přejímku materiálu (suroviny) do výroby. Způsob provedení přejímky závisí na charakteru zpracovávané suroviny.
 2. Mezioperační kontrolou nazýváme dodržování technologických postupů. Při této činnosti se provádí kontrola rozhodujících technologických míst nebo přístrojů, které ovlivňují jakost, vzhled, čistotu a užitnou hodnotu výrobku.
 3. Výstupní kontrola je v přímé souvislosti s předcházející kontrolou. Veškeré nedostatky, jako nedodržení správného technologického postupu, špatná mezioperační kontrola se projeví na hotové přízi. Ta potom při výstupní kontrole prokáže sníženou kvalitu.
2. Současný stav kontroly
-
- jakosti v praxi
-

Veškeré údaje o kontrole jakosti v přádelnách bavlny byly čerpány v n.p. SEBA Tanvald a jeho závodech 04 Plavy, Ol Tanvald, 03 Mezivodí, 06 Dolní Smržovka.

2.1 Organizace kontroly jakosti v n.p. SEBA Tanvald

Vzhledem na stoupající požadavky na přízi je bez-

podmínečně nutné, aby na všech závodech byla prováděna pečlivě kontrola jakosti.

V n.p. SEBA je prováděna organizace takto:

Problematikou jakosti a její kontrolou se zabývá útvar technické kontroly (ÚTK), který přímo podléhá řediteli podniku. (Viz schema č.1)

Tento útvar také metodicky řídí laboratoře jednotlivých závodů, které jinak podléhají vedoucímu závodu. Do útváru technické kontroly jsou začleněni všichni pracovníci laboratoří a zkušeben. Jejich začlenění do ÚTK se posiluje jejich autorita a zvyšuje odpovědnost za spolehlivost prováděných měření, zkoušek a rozborů. Práce útvaru technické kontroly se v bavlnářském průmyslu soustřeďuje na účinná opatření k trvalému růstu kvality. V n.p. SEBA je situace taková, že žádný závod nemá svoji vlastní zkušebnu v takovém rozsahu, aby mohl provádět veškerou provozní kontrolu jakosti. Proto bylo podnikovými směrnicemi stanoveno v jakém rozsahu má být kontrola jakosti na závodech prováděna. Jde převážně o zjednodušenou přejímku surovin a o mezioperační kontrolu technologických míst a strojů.

Komplexní výstupní kontrolu příze včetně klasifikace provádí centrálně podniková zkušebna v Tanvaldě.

3. Kontrola na závodě v návaznosti na podnikovou zkušebnu

Kontrola jakosti byla sledována v závodě 04 Plavy.

3.1 Určování vhodných klimatických podmínek při zpracování vláken

Všechny textilní materiály vykazují určitou hygroskopičnost, která ovlivňuje nejen jejich mecha-

nicko - fyzikální vlastnosti, ale v podstatné míře určuje jejich dobrou zpracovatelnost během celého procesu předení. V závislosti na hygroskopičnosti vláken je tedy pro zpracování rozhodující vlhkost ovzduší v provozovnách. Ukazatelem vlhkosti je relativní vlhkost vzduchu zjištovaná vlasovými vlhkoměry nebo hydrografy.

Novější způsob určování vlhkosti spočívá v zjištování absolutní vlhkosti vzduchu, která je dána závislostí teploty a relativní vlhkosti. Je opodstatněné uvažovat absolutní vlhkost, neboť nám udává množství vody v gramech na jeden metr krychlový vzduchu, což je při zpracování vláken nejdůležitější.

Tabulka č.1 uvádí absolutní vlhkosti vzduchu v g/m^3 , dané závislosti teploty ($^{\circ}\text{C}$) a relativní vlhkostí (%RV). Je pochopitelné, že v zájmu vytvoření pracovní pohody v provozovnách je nutné volit teploty v rozsahu $20 - 27^{\circ}\text{C}$ a k získání potřebné absolutní vlhkosti přizpůsobit vlhkost relativní.

K získání přesných hodnot měření je nutná soustavná kontrola přístrojů.

Doporučené absolutní vlhkosti ovzduší v g/m^3

	bavlna	viskoza	chem.vláknina
mísírna	8,0	13,0	9,0
čistírna	8,0	13,0	9,9 - 9,8
mykací stroje	9,5	13,0	9,8 - 10,3
česací stroje	9,5	-	-
posuky, křídlovky	10,3	13,0	10,5 - 12,1
dopřádání	15,0	15,2	12,1 - 13,0
skaní	15,0	15,2	12,1 - 13,0

tabulka č.1

3.2 Druh zpracovávaného materiálu a výsledný sortiment

Přádelna v závodě 04 Flavy zpracovává materiál určený výhradně pro glotové příze.

Jako stabilní suroviny se zde používá sovětská bavlna sort A I, A II a VI_S Spolana 36 mm.

Tok zpracovávaného vlákna viz schema č.13

Výsledný sortiment v roce 1970 uvádí tabulka č.2

Druh příze \times_M	s u r o v i n a
20/1	sort A I mykaná 2 x
34/1	dtto
40/1	dtto
50/1	dtto
34/1	sort A I mykaná
50/1	sort A I mykaná
20/1	směs A I/VIS, 67/33
28/1	dtto
34/1	dtto
40/1	dtto
50/1	dtto

tabulka č.2

Zkušební laboratoř

Laboratoř je umístěna přímo v budově, kde je provoz. Vybavení laboratoře vyplýne z následujícího popisu zkoušek.

3.3. Vstupní kontrola

Vstupní kontrolu surovin provádějí:

- a) na sklad surovin - pracovník pověřený vstupní kontrolou zásobovacím útvarem,
- b) do mísírny přádelny - vedoucí závodu a pracovník ÚTK.

Při přejímce se zkoumá vzhled suroviny (míra znečištění, barva, lesk), hmatem se zkouší pružnost balíků, udělá se ruční stapl, přetrhovost v ruce, vizuálně se zjišťuje počet nopků, u stříže se zkoumá délka střihu. Po převzetí dodávky suroviny se vyplňuje hlášení (viz přísl.č.12).

Podrobnější zkoušky, které se týkají vstupní kontroly, např.kladený stapl a jeho hodnocení, makroskopická zkouška materiálu, atd., provádí podniková zkušebna v Tanvaldě.

3.4 Mezioperační kontrola

V rámci komplexní mezioperační kontroly provádějí kontrolu rozhodujících technologických míst jak pracovníci ÚTK, tak i jiní pracovníci, kteří jsou ve spolupráci s útvarem technické kontroly.

Technologická místa a stroje, kterých se kontrola týká, jsou následující:

Mísírna

Mísení surovin se nemá provádět z malého počtu partií, ale naopak z co největšího počtu dodávkových partií v závislosti na situaci v zásobování. V závodě 04 Plavy mají v mísící lince 6 rozvolňovačů. Z toho čtyři jsou na bavlnu a dva na stříž. U tohoto agregátu se provádí kontrola směsování, která spočívá

v tom, že sledujeme váhu jednotlivých komponent za jednotku času. Kontrola se provádí pomocí pytlíků, které se nechají po dobu jedné minuty na vývodech rozvolňovacích strojů a pak se váží.

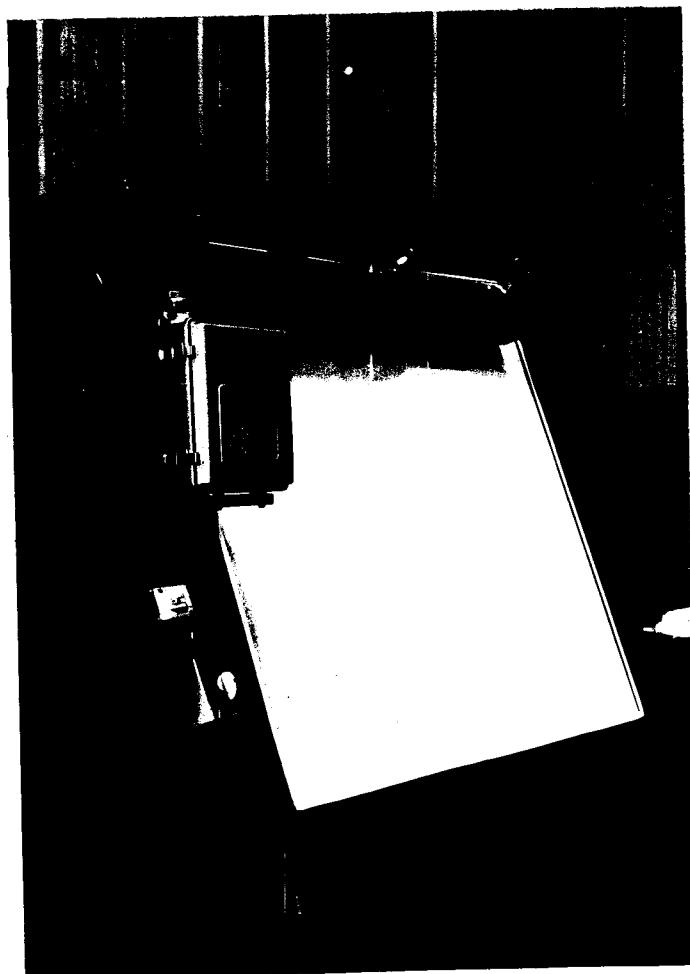
Vlastní procento směsování se vypočte z podílu váhy stříže a bavlny.

Procento směsování je prvním ukazatelem na výsledné číslo příze.

Čistírna

Provádí se kontrola stůček na přístroji Metrolux. Zkouší se 1 x týdně a hodnotí se výpočtem nestejnoměrnosti % CV. Zkouší se z každého vývodu dvě stůčky za sebou vyrobené.

M e t r o l u x - fotografie č.1 - je v podstatě trhačka, kde se trhá stůčka v délce 1 m.

fotografie

č.1

Sleduje se:

- a) stejnoměrnost rozložení v 1 m
- b) váha

Váhová tolerance stůček je $\pm 1\%$ z předepsané váhy.
Počet váhově mimotolerančních stůček nemá překročit
5 % z počtu vyrobených stůček.

Výsledky kontroly se zaznamenávají. (Viz příloha č.11)
Pro hodnocení jakosti platí tyto normativy:

surovina	Jakost velmi dobrá	dobrá	špatné
ba, VI	do 1,5	1,51-1,9	nad 1,9

Hodnocení kvality rouna v čistírně na podkladě
matematicko-statistické metody % CV

Hodnocení a výpočet se provádí takto:

1. 1 x týdně z každého vývodu se zkouší dvě za sebou vyrobené stůčky na přístroji Metrolux. Kvalita rouna se hodnotí propočtem % CV a vizuálním hodnocením podle jakostních etalonů.
2. Bezprostřední záznam váhy jednotlivých metrů při měření se provádí do předem vyznačených četnostních tříd daných určitým váhovým rozpětím. Do četnostní třídy se provede záznam pořadového čísla metru v určité čtvrtině stůčky, aby bylo možné v případě opakujících se extrémních výkyv určit jejich pořadí od začátku navíjení stůčky. V případě, kdy počet metrů v jedné čtvrtině je vyšší než 10, je u dalších metrů nutné použít symbolů jako např. 1, 2, 3 atd. Z uvedeného je zřejmé, že před započetím zkoušky je nutné znát přibližnou délku celé stůčky pro

určení počtu metrů v jednotlivých čtvrtinách.

3. Propočet % CV se provádí ze dvou zkoušených stůček společně. Pro výpočet se používá hodnota horní hranice třídy, tj. čísla končící nulou nebo pětkou.

Celý propočet se zaznamenává na formulář (viz příloha č.11).

Ve sloupci - n - je udán počet zkoušek v dané třídě. Sloupec - n . m/g - je dán součinem počtu zkoušek a váhy jednoho metru stůčky v dané třídě. Podílem součtu těchto dvou sloupců je vypočítána průměrná váha jednoho metru rouna, která se zaokrouhlí k nule nebo k pěti, podle platných matematických zásad.

Ve sloupci - x^2 - se vyznečí průměrná váha jednoho metru v uvedené třídě a vypočítají se kvadratické ochylky tříd v kladném i záporném smyslu.

Sloupec - n . x^2 - je součinem třídních kvadratických ochylek a třídních četností. Ze součtu tohoto sloupce děleného součtem sloupce - n - se běžným způsobem určí směrodatná odchylka a posléze % CV.

Vyhodnocení se provádí podle výše uvedených normativů (str.č.15).

4. Při hodnocení je možné posuzovat průběh skupin histogramů v jednotlivých čtvrtinách stůček, které jsou dány třídní četnosti zkoušek v jednotlivých třídách, extrémní váhové výkyvy v metrech a rozkolísanost váhy jednotlivých metrů.

Statistická regulace

Na základě matematicko-statistických metod se provádí na závodě 04 Plavy kontrola kvality práce čistírenských vývodů.

Tato kontrola je v podstatě statistickou regulací, což je metoda, která umožňuje provádět zásahy do

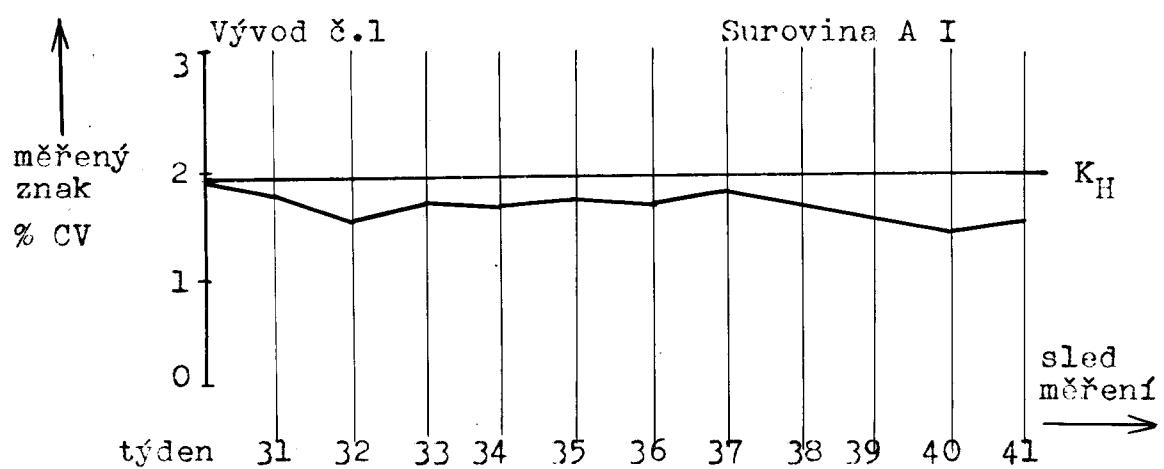
výrobního pochodu a tím pomáhá odstraňovat příčiny špatné jakosti.

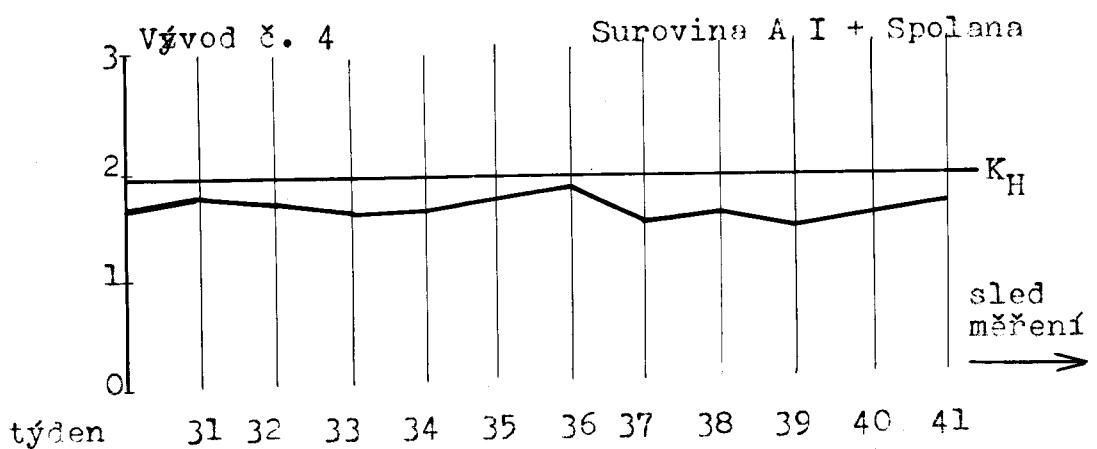
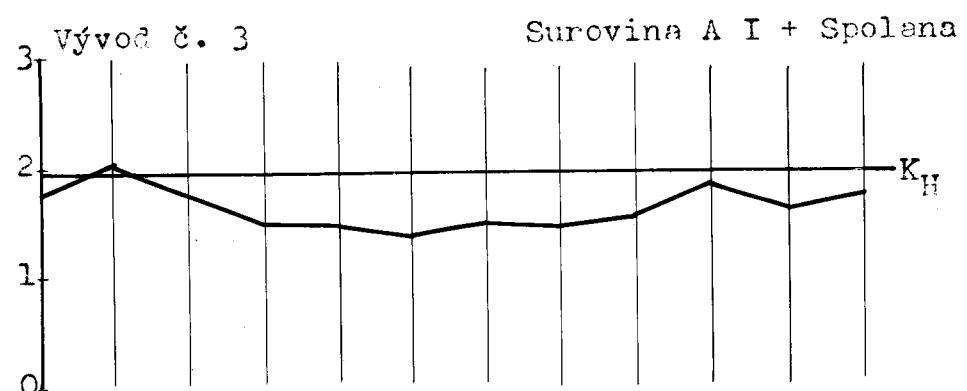
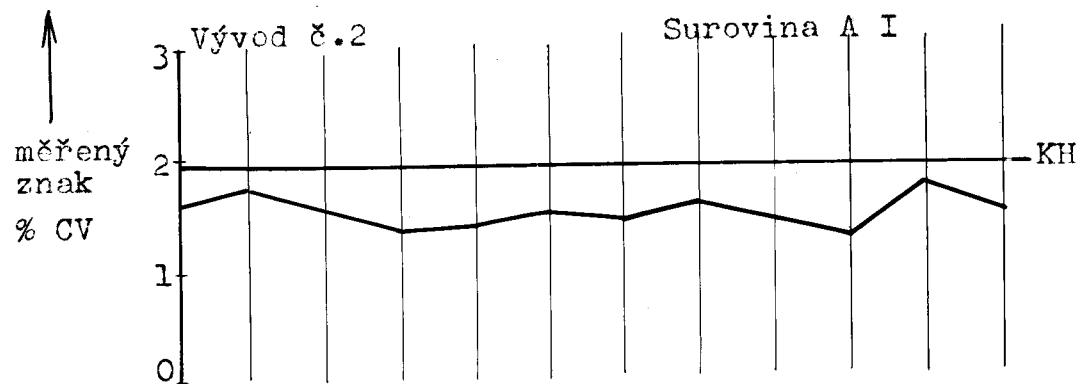
Hlavní zásady statistické regulace jsou asi tyto:

- a) stanovení pravidelných časových intervalů odběru vzorků,
- b) z výsledků zkoušek každé jednotlivé kontroly zjistit hodnotu výběrového ukazatele, který je parametrem operace,
- c) záznem těchto hodnot do diagramu, který umožní systematické znázornění výrobního procesu,
- d) podle polohy ukazatelů v diagramech je třeba rozhodnout, zda výroba probíhá podle předpisů či nikoliv.

Část regulačních diagramů kvality práce čistírenských

vývodů.

K_H - kritická hranice

Překročí-li měřená hodnota kritickou hranici, potom výroba neprobíhá podle předpisů.

Aby se tomu předcházelo, tak již při přiblížení se měřené hodnoty ke kritické hranici, se provádí zásah, např. seřízení stroje.

Zjištění kritické hranice není jednoduché. Nutno ji provést na základě předcházejícího velkého rozsahu namátkově provedených zkoušek. Musí se tu vzít v úvahu očekávaný výkon stroje i jeho možnosti. Odběr vzorků v čistírně může provádět přímo obsluha stroje nebo pracovník ÚTK. Mistři i seřizovači sledují a prohlížejí výsledky kontroly, které jsou v diagramech velmi zřetelné.

Mykací stroje

a) Zde se provádí kontrola obsahu nopek, zauzlin, slupek a jiných nečistot v pavučince a to na 600 cm^2 pomocí děrované testovací tabulky (systém FIFT).

Kontrola se provádí 1 x měsíčně na každém stroji. 1 x týdně se dělá vizuální kontrola pavučinky z hlediska čistoty, mrakovitosti, děr apod.

Mezioperační kontrola čistoty pavučinky u mykačích strojů

Zkoušení se provádí pomocí klasifikační tabulky, která se skládá ze dvou destiček a to spodní neděrované a vrchní krycí destičky, která má 34 kruhových otvorů o průměru 10 mm.

Odebíráni pavučinky se provádí za chodu stroje, vždy mezi vyčesáváním a zjišťuje se počet závad v pavučince připadající na plochu 600 cm^2 (systém FIFT).

Při zkoušení se postupuje takto:

Za chodu stroje se klade pavučinka bez záhybů na spodní destičku a přikryje se horní destičkou, která má otvory. Takto odebraný vzorek se odejme od stroje a počítají se otvory, ve kterých jsou závady. Testování se provádí z levého kraje, středu a pravého kraje pavučinky po jedné tabulce a to dvakrát za sebou, čímž se získá celkem 6 testů. Tabulka se klade delší stranou k snímači, t.j. odebírání se provádí na šířku.

Pomocí přepočtové tabulky se stanoví skutečný počet závad v pavučince na 100 cm^2 a součtem všech šesti testů obdržíme závady na 600 cm^2 .

Tabulka přepočtů

počet obsazených otvorů	skutečný počet závad na 100 cm^2	počet obsazených otvorů	skutečný počet závad na 100 cm^2
1	3	14	53
2	6	15	58
3	9	16	64
4	12	17	69
5	16	18	76
6	19	19	81
7	23	20	89
8	27	21	96
9	31	22	104
10	35	23	113
11	39	24	122
12	44	25	133
13	48	20	144

b) 1 x za měsíc se provádí kontrola čísla pramene.

Tato kontrola se provádí též při každé změně suroviny nebo seřízení stroje.

Zkoušku provádíme tak, že si odvineme na vijáčku 7 y a zjistíme vážením na segmentových vahách Č_a. Stupnice vah udává Č_a. Podle potřeby se propočítává na Č_M. Takto provádíme zkoušku 2 x. Dovolená odchylka je $\pm 10\%$.

c) Další kontrolou je kontrola nestejnoměrnosti mykaného pramene.

Zkouška se provádí tak, že od každého stroje vybereme pramen z osmi konví. Provádí se deset zkoušek opět po 7 y, které se odvinou.

Výsledná nestejnoměrnost je vyjádřena vzorcem Sommera:

$$\text{nestejnoměrnost } / \% = \frac{2}{N} n \cdot \frac{(M - m)}{M} \cdot 100$$

n = počet podprůměrných hodnot

N = celkový počet měřených hodnot

M = aritmetický průměr všech měřených hodnot

m = aritmetický průměr všech podprůměrných hodnot

Pro zhodnocení výsledku zkoušek na mykacích strojích platí normativy:

surovina	jakost velmi dobrá	dobra	špatná
sovětská I., II.	do 15	16-36	nad 36
směs ba/VIS	do 15	16-30	nad 30
100 % PES	0	0	nad 3

Posukovací stroje

Zde se provádí 1 x za dvě hodiny kontrola čísla pramene. Dělá se 10 zkoušek po 7 y ; pramen odvíjeme na vijáčku a vážíme.

Zkouška se dělá ze čtyř hlav stroje, jednou se berou liché a jednou sudé hlavy posukovacího stroje. Dovolená úchylka průměrného čísla ze dvou zkoušek po 7 y je $\pm 2\%$ proti předepsanému číslu.

Křídlové stroje

Na každém stroji se provádí 1 x týdně kontrolya čísla přástu ze dvou cívek zadní a dvou přední řady. Z každé cívky se provádí opět pomocí vijáčku a segmentových vah 2 zkoušky z plné a 2 zkoušky ze skoro prázdné cívky.

Zhodnocení zkoušek se provádí - jak bude dále naznačeno - podle % CV a max. - min.

Normativy nestejnoměrnosti přástu:

	velmi dobrá	dobrá	špatná
% variač.koef.	do 1,6	1,61-2,70	nad 2,70
% max. - min.	do 1,5	1,51-4,0	nad 4,0

Dovolená úchylka ze čtyř zkoušek je $\pm 4\%$ proti předepsanému číslu.

Hodnocení křídlových strojů z hlediska

nestejnoměrnosti přástu v dlouhých délkách.

Celkové hodnocení kvality práce stroje sestává z dvou dílčích hodnocení a to:

1. Výpočet variačního koeficientu (CV %), který hodnotí správnost funkce jednotlivých průtanových válečků na křídlovce a práci předcházejících pasáží.
2. Výpočet maxima - minima, který vychází z průměru hodnot zkoušek z plné a skoro prázdné cívky a hodnotí funkci křídlovky z hlediska napětí přástu během předení.

Vykáže-li stroj vyšší % CV než je normou povolené, je nutné provést důkladnou prohlídku stroje. Zkoušky ze začátku a konce předení musí být prováděny ze stejných cívek a naměřené množství přástu (střed cívky) je nutné odvinout.

Limity nestejnoměrnosti (výše uvedené na str.22) jsou používány pro všechna vypřádaná čísla přástu bez rozlišování typu stroje.

Pro celkové zhodnocení kvality práce stroje je rozhodující nejhorší docílený výsledek z uvedených limitních hodnocení. Po odstranění závad na stroji a tím současně i docílení alespoň limitu "normál", je mistrovi stanovena doba 16 hodin. Po uplynutí této doby je stroj znovu zkoušen.

Příklad výpočtu:

Konvostřední křídlovka, vypřádané Č_a 1,7, vypočítaný aritmetický průměr ze všech zkoušek je 1,7.

Zkoušky z plných cívek

	1.zkouška	x	x ²	2.zkouška	x	x ²	
přední řada	1	1,68	0,02	0,0004	1,69	0,01	0,0001
	2	1,67	0,03	0,0009	1,70	-	-

zadní 1	1,69	0,01	0,0001	1,68	0,02	0,0004
řada 2	1,68	0,02	0,0004	1,68	0,02	0,0004

Zkoušky ze skoro prázdných cívek

	1.zk.	x	x^2	2.zk.	x	x^2
přední 1	1,71	0,01	0,0001	1,73	0,03	0,0009
řada 2	1,70	-	-	1,71	0,01	0,0001
zadní 1	1,74	0,04	0,0016	1,73	0,03	0,0009
řada 2	1,72	0,02	0,0004	1,74	0,04	0,0016

x = odchylka od aritmetického průměru

x^2 = kvadratická odchylka od aritmetického průměru

Propočet max. - min.

aritmetický průměr celkový	1,70
aritm.průměr zkoušek z prázdných cívek	1,72
aritm.průměr zkoušek z plných cívek	1,68

$$\text{max.-min.} = \frac{1,72 - 1,68}{1,70} \cdot 100 = 2,35 \%$$

Hodnocení : normální stav

Propočet % CV

součet kvadrat. (x^2) odchylek všech zkoušek ..	0,83
součet kvadrat. (x^2) odchylek dělený celkovým počtem zkoušek (zmenšených o jednu)	0,0553

$$\text{směrodatná odchylka} = \sqrt{0,0553} = 0,0234$$

$$\% \text{ CV} = \frac{\text{směrodatná odchylka}}{\text{aritm.průměr}} \cdot 100 = \frac{0,0234}{1,70} \cdot 100 =$$

$$= 1,38 \%$$

Hodnocení : velmi dobrý stav

Celkové hodnocení stroje : normální stav

Dopřádací stroje

Provádí se denní hodnocení příze z hlediska třídění čísla.

Další zkoušky, které sem náleží, jako zkoušení zákrutu, pevnost příze atd. provádí opět podniková zkušebna v Tanvaldě.

3.5 Výstupní kontrola

Provádí se kontrola vzhledu příze pomocí planiskopu. Při zkoušce se postupuje tak, že se příze namotá v hustých závitech na plochou destičku. Ostře přitom vyniknou všechny nečistoty obsažené v přízi. Plocha vytvořená přízí se porovnává s fotografiemi vzorových útvarů. Je to v podstatě klasifikace a kontrola čistoty příze.

Podrobnější způsob klasifikace příze podle vzhledu bude dále popsán.

O provádění všech jednotlivých zkoušek při mezioperacní kontrole se vedou záznamové deníky. Jsou to většinou sešity formátu A 4.

Výsledky všech kontrol podepisuje každý den vedoucí přádelny.

Zjistí-li ve výsledcích odchylku od normy nebo směrnic, dává příkaz k nápravě mistroví na provoz.

Podle charakteristiky chyby, kterou kontrola zjistila, dokáže zkušený mistr určit co způsobilo zjištěnou závadu.

Po odstranění závady se provádí znova zkoušení a měření.

3.5.1 Expedice příze

Aby technická kontrola nemusela pro zajišťování výstupní kontroly mít na závodě zvláštního pracovníka,

stává se na závodech v n.p. SEBA mistr nebo přední dělník výpravný expedice, pracovníkem technické kontroly s titulem "Samostatný výrobní kontrolor". Tento kontrolor má na starosti veškeré provádění výsčupní kontroly a expedici příze.

Je povinen spolupracovat zejména:

- s vedoucím ÚTK závodu,
 - s mistry, zejména dopřádacího oddělení.
- Jednou z nejdůležitějších kontrol při expedici příze je zjištování bednové a dutinkové tary.

Dutinková tara

Procento dutinkové tary se musí určovat pro každé Č_M a druh příze a samozřejmě pro každý druh dutinek (měkké, tvrdé atd.), přičemž se musí přihlížet k parametrům dopřádacích strojů. Pokud by ovšem ke změně dutinek u určitého druhu Č_M a druhu příze předené na určitých strojích v delším časovém období nedocházelo, je nutno i v tomto případě překontrolovávat % dutinkové tary dříve zjištěné a to 1 x za 14 dní.

O této kontrole se vede evidence.

Postup při zjištování dutinkové tary:

Z každého stroje se vezme po deseti potáčích a zjistí se průměrná váha deseti potáčů.

Pak zvážíme kolik prázdných dutinek, kolik jsme brali potáčů.

Podíl vah nám udává procento dutinkové tary, která se odečítá od netto váhy, při stanovení obchodní váhy.

Vše se zaznamenává na "Kontrolní lístek bedny" (viz příloha č.2).

Bednová tara

Je určována také samostatným výrobním kontrolorem. Zjišťuje se při každé změně druhu vykládacího papíru, hřebíků, rohových páskových plechů, spínacího zařízení atd. Pokud by se tyto věci neměnily, je nutno 1 x za čtvrt roku překontrolovat dosud používané hodnoty.

Také se provádí evidence této zkoušky.

Návaznost zkoušek na závodě na podnikovou zkušebnu

Aby bylo zajištěno správné a pravidelné braní zkoušek z jednotlivých strojů, vypracovávají si pracovníci ÚTK na závodě tabulky, které určují počet pracovních dní, za které musí být odebrány ze stroje o určitém počtu vřeten a při určitém čísle příze potáče, pro laboratorní zkoušku v podnikové zkušebně. Podle těchto tabulek pracovník ÚTK odebírá potáče ke zkoušce a o této činnosti vede záznam "Odeslaná příze ke zkouškám".

Veškeré tyto tabulky si vypracovávají pracovníci ÚTK opět do sešitů formátu A 4.

Do podnikové zkušebny se odesílá příze průběžně po celý měsíc. Vždy po sedmi potáčích. Tento svazek 7 potáčů je označen "Průvodním lístekem ke zkoušce do laboratoře". (Viz příl.č.3)

4. Kontrola jakosti v podnikové

zkušebně n. p. SEBA v Tanvaldě

Poslání zkušebny:

1. Provádí jakostní zařazení příze, dle ČSN 802120

2. Odhaluje odchylky jakosti příze od plánované kvality a upozorňuje na chyby, které se staly v technologickém procesu výroby příze.
3. Pomocí evidence výsledků prováděných zkoušek dává přehled o trendu kvality příze jak na závodech, tak v celém národním podniku.

4.1 Délka vláken

Pro jednotlivé závody se v podnikové zkušebně provádí vyhodnocení kladeného staplu jako součást vstupní kontroly.

Délka vláken, zjištovaná při staplování, má velký vliv na spřadatelnost, vzhled i pevnost výrobků. Staplová délka je hlavním faktorem, který určuje pevnost příze a vypřadatelnost čísla.

Partie jedné staplové délky však mohou mít různé rozdělení vláken po délce a i různá procenta krátkých vláken, tj. kratších než 9,5 cm. Hlavně tato vlákna snižují pevnost, stejnoměrnost a vnější vzhled hotových výrobků.

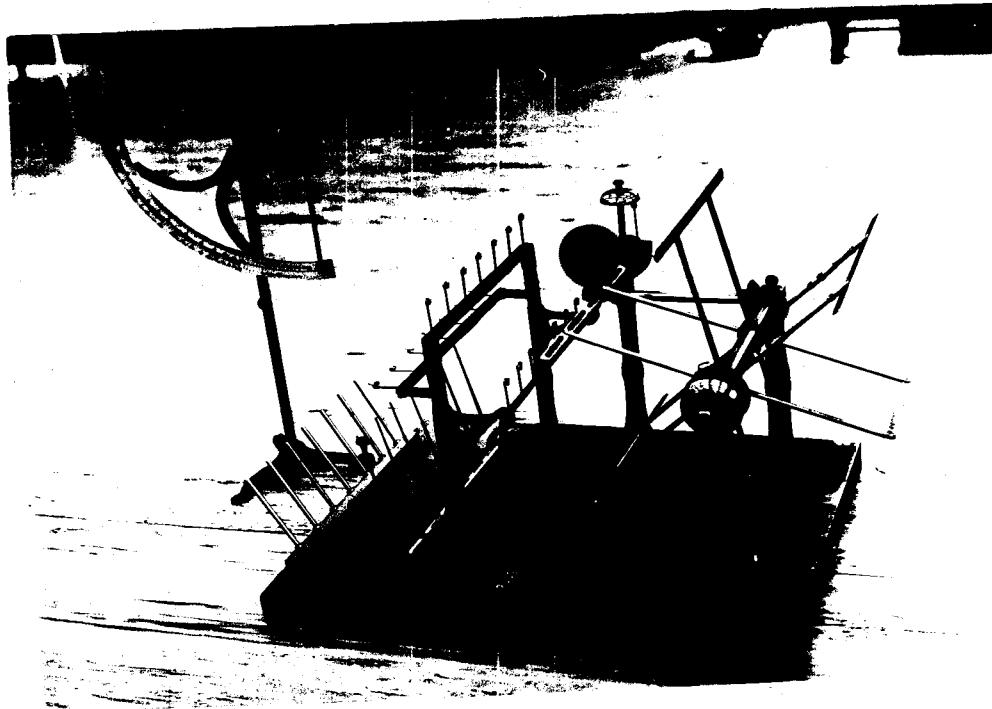
Kladený stapl ve zkušebně v Tanvaldě se provádí klasickou metodou, což je dosti zdlouhavé.

Byl však už vyroben automatický staplovací přístroj Length analyzér TP 400.

Příklad vyhodnocení staplového diagramu udává příl. č. 4.

4.2 Číslo příze (C_M)

Číslo příze se zjišťuje pomocí segmentových vah a vijáku (viz fotografie č.2)

fotografie č. 2

Popis zkoušky

Na vijáku odvineme z potáče 100 m příze a zvážíme na vahách. Ručička na stupnici vah nám ukáže výsledné číslo metrické.

Četnost zkoušky: ze sedmi potáčů, z každého potáče 2 X za sebou.

Vyhodnocuje se podprůměrné a průměrné číslo a nestejnoměrnost v % .

4.3 Pevnost a tažnost příze

Zkouška se provádí na trhačce příze zn. Kovostav (viz fotografie č.3).

fotografie č. 3

Popis zkoušky:

Zkoušený vzorek upneme do upínacích svorek při upínací délce 500 mm.

Pevnost zkoušeného výrobku odečítáme na dvourozsohové stupnici, tažnost na svislé stupnici. Dělení stupnice tažnosti je provedeno v mm a pro upínací délku 500 mm v procентаech.

Důležitým zařízením na trhačce je předpínač příze zn. Kovostav. Předpínač příze zajišťuje správné

předpětím při upnutí zkoušeného vzorku. Přesné předpětí je velmi důležité při zjišťování tažnosti příze.

Při této zkoušce se vyhodnocuje:

- a) průměrná pevnost P_p a podprůměrná pevnost P_{pod} v gramech,
- b) nestejnoměrnost N v % dle vzorce

$$\frac{P_p - P_{pod}}{P_p} \cdot 100 = N / \% / ,$$

- c) tržná délka Td v km dle vzorce

$$\frac{P_p / g / \cdot \text{průměrné } \check{\epsilon}_M}{1000} = Td / \text{km} / ,$$

- d) nejvyšší pevnost Pv a nejnižší pevnost P_N v gramech,
- e) pevnost přepočtená na žádané číslo v gramech dle vzorce

$$\frac{Td / m /}{\text{předepsané } \check{\epsilon}_M} = P / g / ,$$

- f) celkový rozdíl v pevnosti v % dle vzorce

$$\frac{Pv - P_N}{P_p} \cdot 100 = \text{celkový rozdíl v pevnosti} / \% / ,$$

- g) nejvyšší a nejnižší tažnost,
- h) průměrná tažnost.

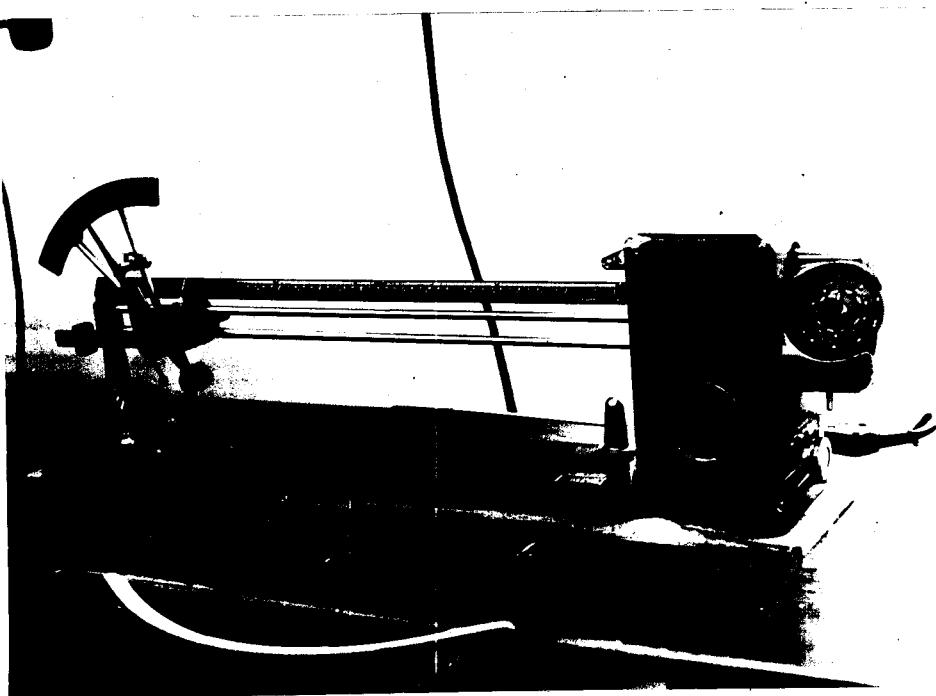
Četnost zkoušky: ze sedmi potáčů, z každého potáče deset přetrhů.

Jedna úplná trhací zkouška ve zkušebně se provádí:

do $\check{\epsilon}_M$ 50 nebo 100/2 včetně na 1 500 kg mykané příze,
nad $\check{\epsilon}_M$ 50 nebo 100/2 včetně na 1 200 kg mykané příze.

4.4 Zákrut příze

Stanovuje se počet zákrutů na 1.m na zákrutoměru zn. Kovostav (fotografie č.4).

fotografie č.4

Popis zkoušky:

Stanovení zákrutu se provádí při upínací délce 250 mm pomocí napínače pro jednoduchou přízi. Nit se upne do otáčivé čelisti, dále do čelisti napínače a stanoví se předpětí závažíčkem. Příze se rozkrucuje a sleduje se při jakém prodloužení se rozpadne tahem napínače. Čelistí se otáčí tak dlouho ve směru rozkrucování příze, až se příze rozkroutí a zakroutí opačným směrem a ukazovatel napínače dojde opět na nulu.

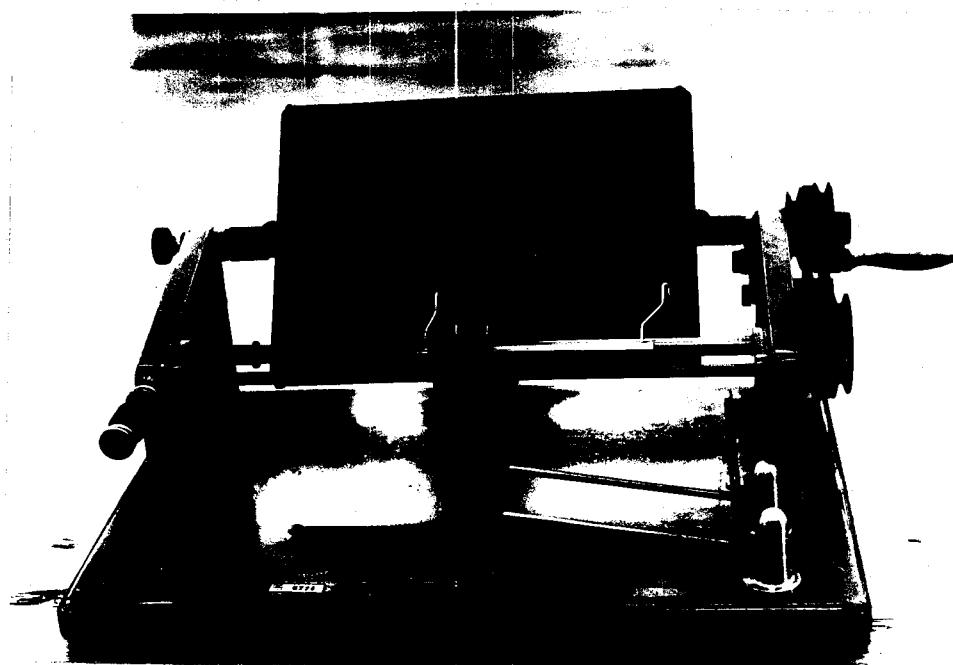
Předpokládá se, že se příze při zakroucení opačným směrem zkrátí na původní délku při stejném zákrutu jako byl zákrut původní. Na počitadle bude tedy dvojnásobek skutečného zákrutu při upínací délce 250 mm, je tedy nutné výsledek odčtený na počitadle dělit dvěma.

Četnost zkoušky: zákrut se stanoví ze 7 potáčů, z každého potáče se stanoví 5 zkoušek.

Provádí se vyhodnocení průměrného, podprůměrného zákrutu a nestejnoměrnost v %.

4.5 Vzhled příze

Vzhled příze se charakterizuje podle planiskopu (fotografie č.5).

fotografie č.5

Popis provádění vzhledové zkoušky

Přístroj je stavěn pro klasifikaci a porovnávání přízí.

Příze se navíjí na tabulky kontrastní barvy v hustých závitech stejně od sebe vzdálených, současně ze dvou potáčů. Velmi ostře přitom vyniknou všechny nečistoty obsažené v přízi, jako např. zapředený prach, slupky, rozdrcená semena, shluky mrtvých vláken, slabší a silná místa apod., takže lze posoudit i nepatrné rozdíly mezi dvěma porovnávanými přízemi.

Pomocí planiskopu se klasifikuje příze do tříd 0, 1, 2.

Výsledky se zaznamenávají (viz příloha č.10).

Tato metoda zkoušení příze co do stejnoměrnosti a čistoty je nejoblíbenější a nejrozšířenější metodou pro hodnocení příze a je téměř ve všech státech s vyspělým textilním průmyslem uznánou klasifikační normou.

4.6 Vlhkost příze

Zjišťuje se pomocí kondicionovačního přístroje (viz fotografie č.6).

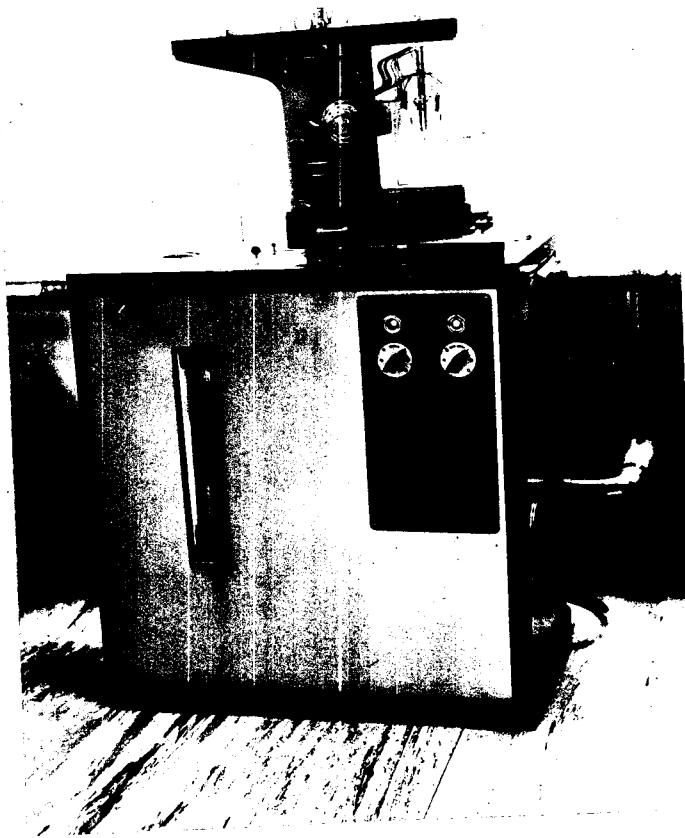
Popis zkoušky vlhkosti příze

Naváží se 300 g suché příze a vloží se do kotle kondicionovačního přístroje, kde se vysuší po dobu dvou hodin při teplotě 105° až 110°C.

Pak se provede vážení. Vykazuje-li váha úbytek o více než $\pm 0,5\%$, příze se vloží zpět do kotle a po jedné hodině se váží opět. Konec zkoušky nastává tehdy, nenastává-li úbytek váhy oproti hodnotě při předcházejícím měření (vážení).

Povolená tolerance je $\pm 0,5\%$.
Vyhodnocuje se % vlhkosti dle poměru:

$$\frac{\text{mokrá váha} - \text{suchá váha}}{\text{suchá váha}} = \% \text{ vlhkosti}$$

fotografie č. 6

Tato zkouška se stává důležitou zejména při hodnocení dopřádacích strojů.
Při určování tolerancí třídění čísla je nutné brát v úvahu obsah vlhkosti při zjišťování čísla příze

a vlhkost usanční (předepsaná).

Jelikož platí zásada, že jmenovité číslo dodávané k dalšímu zpracování musí mít také usanční vlhkost, je potřebné provádět zkoušky vlhkosti přímo z doprácacího oddělení alespoň 1 x za tři měsíce a na tomto podkladě provádět úpravy tolerančních mezí.

Usanční vlhkosti přízí

bevlha	8,5 %
PES	0,7 %
VIS	11,0 %
směs ba/VIS, 67/33	9,3 %
směs ba/VIS, 60/40	8,5 %
směs ba/VIS, 33/67	10,2 %

Shrnutí: Všechny výše uvedené zkoušky, kromě zkoušky vlhkosti příze, se evidují a jejich výsledky se zaznamenávají do formuláře "Zkouška příze" (viz příloha č.5).

Tyto výsledky jsou podkladem pro klasifikaci jakosti příze.

Jakost příze se stanoví (zjišťuje) podle těchto znaků:

- a) tržné délky (Pkm),
- b) něstejnoměrnosti v pevnosti,
- c) nestejnoměrnosti v čísle,
- d) čistoty příze.

/2/

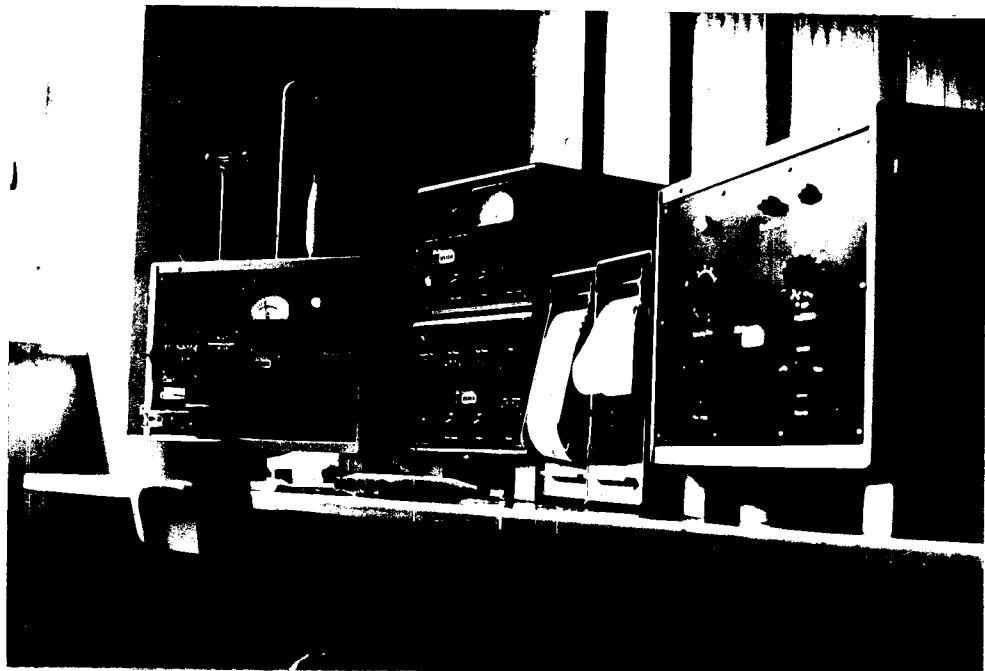
Celková klasifikace jakosti příze (viz příloha č.5). Podle znaků jakosti musí jednotlivé druhy příze vyhotovovat požadavkům, které stanoví ČSN 802120.

4. 7 Hodnocení jakosti příze na přístroji Uster

Aparatura Uster je výrobkem švýcarské firmy Zellweger AG.

Kompletní zařízení Uster se skládá z několika přístrojů :

- a) základní přístroj GGT,
- b) registrační přístroj,
- c) integrátor ITG - L (ITG - Q),
- d) indikátor IPI
- e) spektrograf SPG.

fotografie č. 7

4. 7. 1 Funkce přístroje a rozsah použití

Nestejnoměrnost přízí a nití má pro vzhled tkanin, pletenin atd., rozhodující význam a také

tyto samotné způsoby zpracování jsou touto nestejnoměrností příze ovlivněny. Nestejnoměrnost váhy délkové jednotky je také z větší části první příčinou nestejnoměrnosti zákrutu, pevnosti v tahu a tažnosti.

Zařízení pro zkoušení nestejnoměrnosti Uster, určuje nestejnoměrnost váhy připadající na jednotku délky pramenů, přástů, přízí a nití. Mohou se zkoušet tyto textilní materiály:

bavlna, vlna, všechny druhy buničiny a syntetická vlákna, jakož i jejich směsi, hedvábí, len, konopí, sisal, juta.

Také umělé hedvábí a nekonečné syntetické příze je možno zkoušet.

Bělení, barvení a avivážování neovlivňují výsledek měření vůbec, jestliže je nanášená látka rovnoměrně rozprostřena.

Zkušebního zařízení je použito takto:

- Jako pomocný prostředek k optimálnímu seřízení strojů (např. posukovacích nebo dopřádacích strojů atd.).
- Jako dozírající přístroj k systematickému časovému sledování jednotlivého stroje nebo i více strojů najednou, tzn. celé přádelny pomocí namátkových zkoušek.
- K porovnání různých výrobků stejných nebo i různých výrobních procesů.
- Jako pomocný prostředek ke stanovení chyb ve všech výrobních pochodech, které se vyskytují stále, ojediněle nebo periodicky.

Pomocí tohoto zkušebního zařízení je možno v přádelně rychle a bezpečně mnohé problémy objasnit. Kontrola nestejnoměrnosti na všech výrobních stupních zajišťuje konečně nejlepší možný provoz a účinnost přádelny.

Vyhodnocování výsledků zjištěných na přístroji

Uster

Při zkoušení nestejnoměrnosti předených výrobků se uplatňují dvě veličiny - variační koeficient (% CV) na jedné straně a výkyv v čísle (určován na 100 m) na straně druhé.

Je zřejmé, že jedním samotným číslem není možno popsat všechny vlastnosti nestejnoměrnosti příze. Je možné sice stanovit, že nestejnoměrnost určitého výrobku je příliš vysoká, ale o příčinách této vysoké nestejnoměrnosti není tím nic řečeno. Podrobný rozbor nestejnoměrnosti výrobků je možné provést pomocí:

1. spektra vlnových délek,
2. délkovou variační křivkou.

Spektrum vlnových délek se obdrží rychle a spolehlivě pomocí spektrogramu. Poskytuje přesnou informaci o všeobecně se vyskytujících průtahových vlnách a periodických vadách ve dvou - třech posledních pasážích. (Viz spektrogram příloha č.6)

Spektrum však neposkytuje žádné číselné údaje o velikosti nestejnoměrnosti.

Délková variační křivka vytváří spojení mezi nestejnoměrností a výkyvem čísla na 100 m. Pomocí délkové variace dostáváme číselné hodnoty, které udávají výkyv v čísle jako funkci zkušební délky. Tímto získáme souhrnný obraz o celé výrobě.

Pracuje-li určitý přípravný proces v přádelně špatně, vzniká v přízi více výkyvů v čísle a to v různých délkách. Tyto pak jsou výrazně také v délkové variační křivce a je možné je přiřadit odpovídající strojové pasáži.

Je nutné zdůraznit, že délková variace odhaduje především nestejnoměrnost, která je způsobena průtahovými vlnami. Periodické výkyvy (mechanické vadystrojových součástí) mají pouze malý vliv na celkovou variační křivku a k odhalení těchto výkyvů slouží podstatně lepě spektrogram.

Samotný přístroj Uster je schopen provést rozbor nestejnoměrnosti v těchto úsečkách (L):

26, 50, 150, 285, 550 a 1070 cm.

Nestejnoměrnost v delších úsečkách je nutné stanovit gravimetricky (vážením úseček).

Výsledné hodnoty, které se snímají z přístroje Uster, jsou patrný z přílohy č.7.

Pro posuzování jakosti slouží Uster standarty.

Jsou zde uváděny dvě jakostní hodnoty - 1 - a - 2 -.

Hodnocení se provádí následovně:

- a) je-li zjištěná hodnota nižší než hodnota - 1 -, jedná se o ukazatel velmi dobré jakosti a tuto hodnotu je schopno docílit jen 25 % přádelen z celkového počtu v Evropě,
- b) hodnota - 2 - představuje kritickou hranici pro vyhovující kvalitu,
- c) přesáhne-li zjištěná hodnota uvedenou hodnotu - 2 -, je výrobek hodnocen jako nevyhovující.

Jednu ze standardů pro hodnocení jakosti uvádí tabulka č. 3.

Délková variace, hodnoty % CB přízí (standard
Uster)

L/cm/	mykaná		čes.a směs PES/M II	
	1	2	1	2
26	4,7	9,0	4,4	8,0
50	3,9	7,0	3,2	6,0
150	3,0	5,5	2,2	4,2
285	2,7	5,0	1,9	3,3
550	2,4	4,2	1,7	2,8
1070	2,2	3,8	1,5	2,4
3000	1,9	3,2	1,3	2,2
5000	1,8	3,1	1,2	2,1
8000	1,7	3,0	1,2	2,0
10000	1,7	2,9	1,2	2,0

tabulka č.3

Při kontrole materiálu na přístroji Uster, velmi záleží na jeho správném odběru:

- Počet jednotlivých zkoušek musí být volen dostatečně velký.
- Z každého stroje s více dodávkami (nebo vřeten) má být u každého turnusu zkoušena jiná dodávka, aby byly postupně proměřeny všechny dodávky.
- Musíme se starat o to, aby mezi odběrem zkoušky na stroji a kontrolou v laboratoři uplynula co možná nejkratší doba. V laboratoři má být proto stejné klima jako v přádelně, aby se zkoušený materiál nemusel ještě dříve aklimatizovat.

Dále musí být stroje přípravy zkoušeny intenzivněji, než např. křídlovka a dopřádací stroj.

Z toho důvodu, aby byla zajištěna bezvadná práce předpřádacích strojů je výše uvedené nutností.

4.7.2 Přístroj Uster v n.p. SEBA

Situace v n.p. SEBA je taková, že jeden přístroj Uster v podnikové zkušebně připadá na čtyři přádelny. Proto je aparatura maximálně vytížená, i když by se zdálo, že četnost zkoušek u jednotlivých přádelem je nízká.

Každá přádelna posílá jednou za měsíc 7 potáčů k prozkoušení na přístroji Uster do podnikové zkušebny. Průběžné hodnocení jakosti přízí se provádí z každého vypřádaného čísla po dvou zkouškách. Jednou za 6 měsíců vypracuje zkušebna z každého surovinového, případně strojového sortimentu hodnocení jakosti metodou délkové variační křivky. Ze stručné charakteristiky přístroje Uster a z vývoje zkušebnictví vyplývá, že aparaturu Uster by měla vlastnit každá přádelna. Ze situace v n.p. SEBA je patrné, že přístroj Uster, ač plně vytížen, neposkytuje jednotlivým přádelnám možnost kontroly jakosti v takových intervalech, které by příslušely jednotlivým operacím výroby.

5. Shrnutí poznatků o kontrole jakosti v n. p. SEBA

Kontrola jednotlivých technologických míst naznačuje jaké kvality bude výsledný produkt.

Např. na ČM ukazuje kontrola v čistírně, posukovacích

křídlových a dopřádacích strojů. Kontrola mykacích strojů nám ukazuje na nestejnoměrnost v přízi.

Při současné organizaci kontroly jakosti v n.p. SEBA je velmi důležité zajišťovat okamžité hlášení výsledků kontroly jakosti z podnikové zkušebny na jednotlivé závody. Příze k fyzikálně - mechanickým zkouškám, ze kterých provádí zkušebna klasifikaci příze, se posílá ze závodů průběžně po celý měsíc.

Po provedeném ohodnocení příze na podkladě zkoušek, posílá podniková zkušebna ihned zkušební protokol zpět na závody. Zkušebna je povinna provést zkoušky předaných vzorků do pěti dnů. Podle zjištěných závad na základě tohoto protokolu (viz schema č.5) se provádí náprava ve výrobě. Zjistí-li podniková zkušebna změnu jakosti příze, ještě před odesláním protokolu na závod podá telefonické hlášení, aby bylo možno provést ihned příslušná opatření.

Podniková zkušebna si vede evidenci zkoušek příze pro jednotlivá ČM a druh příze. (Viz schema č.8) Tato evidence slouží ke sledování trendu kvality v jednotlivých závodech.

Efekt kontroly jakosti

Kontrola jakosti vede k tomu, aby přádelny vypřádaly přízi o nejvyšší jakosti a zabezpečuje, aby nesprávně oklasifikovaný nebo nekvalitní výrobek neopustil závod.

Efekt kontroly jakosti se též promítá do finanční stránky.

Prodá-li závod přízi o kvalitě - 2 - mimo národní podnik, poskytuje se odběrateli sleva 1 Kčs za 1 kg, při prodání partie se dodavatel a odběratel dohodnou o výši slevy. Špatná kvalita výrobků se též projevuje nepříznivě na reklamacích.

Největší efekt kontroly jakosti se projeví při vypřádání příze o vysoké jakosti při minimálních nákladech.

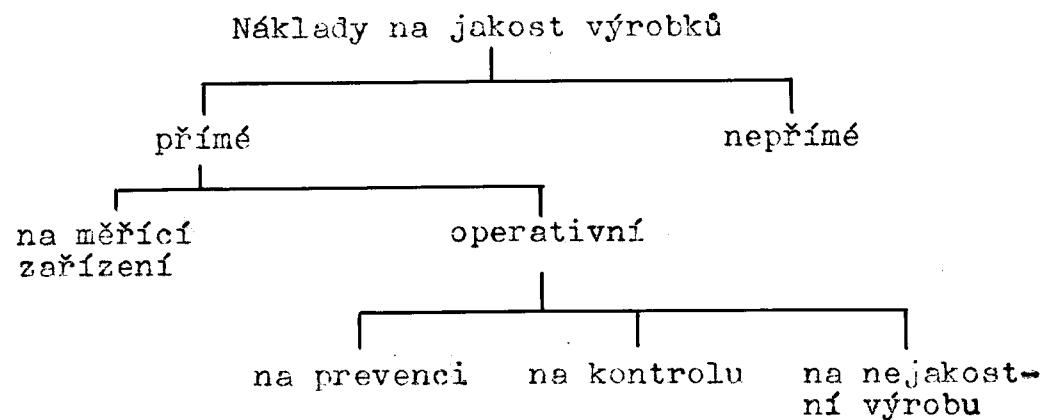
6. Zjištování nákladů na provádění kontroly jakosti

6.1 Obecné aspekty nákladů na jakost

"Náklady na jakost výrobků" rozumíme náklady, které má podnik:

1. s udržením jakosti,
2. se zlepšováním jakosti,
3. s nejakostní výrobou.

Strukturu celkových nákladů na jakost výrobků ukazuje uvedené schema:

Z uvedeného schéma je zřejmé, že náklady na kontrolu jakosti jsou zahrnuty do přímých operativních nákladů. Z hlediska systému komplexního řízení jakosti se operativní náklady pokládají za nejdůležitější složku nákladů na jakost vůbec. Nepřímé náklady nemůžeme přesně vyčíslit a mnohdy ani odhadnout, kdežto operativní náklady na jakost jsou přímým ukazatelem péče, kterou podnik věnuje jakosti svých výrobků.

Náklady na kontrolu jakosti jsou náklady, které vznikají měřením, oceňováním a zkoušením jakosti. Mezi třemi skupinami operativních nákladů (na prevenci, na kontrolu, na nejakostní výrobu) je vzájemná souvislost, dosti obtížně vystížitelná. Uvažujme nyní některé změny v jakosti výrobků a jejich vliv na změnu nákladů na kontrolu jakosti. Předpokládejme, že při určité jakosti výrobků jsou složky ve vzájemném výchozím poměru. Z nějakých příčin se zvýší počet nejakostních výrobků. To znamená především zvýšení nákladů na nejakostní výrobu (větší ztráty zmetků). Tradiční reakcí na zvýšenou zmetkovitost je zpřísnění kontroly, tj. zvýšení nákladů na její provádění. Pokud se neodstraní příčina vzrůstu zmetkovitosti, vzrůstají pouze operativní náklady na jakost a tím náklady vůbec. /1/

6.2 Náklady na kontrolu jakosti v n.p. SEBA

Skladbu nákladů na kontrolu jakosti tvoří:

1. Surovina a materiál
2. Realizovaný odpad
3. Adjustační materiál
4. Přímé mzdy

5. Výrobní režie (vč. celopodnikové
režie)

6. Všeobecná režie (správní režie)

Toto účelové členění nákladů se nazývá kalkulační
členění, protože stejná je také struktura
kalkulací vlastních nákladů /3/. Viz schema č.9.

Pozn. Byly zjištovány roční náklady na kontrolu
jakosti. Veškeré konkrétní údaje platí pro rok 1970.

6.2.1 Surovina a materiál

Při zajišťování materiálových nákladů musíme
vědět, jaké množství materiálu se spotřebuje při
kontrole jakosti a jaké je cenové ohodnocení na 1 kg.

Tabulka č.4 uvádí jednotlivá technologická místa
na závodech, odkud je materiál brán pro zkoušení
a zároveň ukazuje roční náklady.

Příklad výpočtu materiálových nákladů, vztažených
na závod Ol. Tanvald.

Uvažujeme pracovní dobu 50 týdnů za rok.

Čistírna - materiál pro zkoušení je brán z pěti
vývodů čistírenských souprav.

Četnost kontroly - 1 x týdně z každého
vývodu dvě stůčky.

Ø váha stůčky 17 kg
cenové ohodnocení 2,5 hal./kg

Výpočet: 500 stůček 8 500 kg
8 500 • 2,5 = 210 Kčs

Roční náklady na kontrolu jakosti v čistírně činí
Kčs 210.-

Mykací stroje - závod Ol má 54 strojů.

Četnost kontroly - 1 x týdně

1 stroj po 11 m pramene.

Průměr. váha 1 m pramene... 3,7 g

1 zkouška 3,7 • 11 = 40,7 g

cenové ohodnocení 7 hal/kg

Výpočet:

$$\frac{24 \cdot 50 \cdot 40,7}{1\ 000} = 110 \text{ kg}$$

$$110 \cdot 7 = 7,70 \text{ Kčs}$$

Roční náklady na kontrolu jakosti u mykacích strojů činí 7,70 Kčs.

Posukovací stroje - závod Ol má 12 strojů.

Každý stroj má 4 vývody.

Četnost zkoušek - jeden stroj za dvě hodiny, z každého vývodu 4 m.

$\varnothing \tilde{\epsilon}_M$ 0,27

cenové ohodnocení 2,5 Kčs/kg

Výpočet:

$$\frac{385\ 000 \text{m}}{0,27 \cdot 1000} = 1\ 425 \text{ kg}$$

$$1\ 425 \cdot 2,5 = 3\ 560 \text{ Kčs}$$

Roční náklady na kontrolu jakosti u posukovacích strojů činí 3 560 Kčs.

Křídlové stroje - závod Ol má 16 strojů.

Četnost zkoušek - 1 stroj za týden po 8 cívkách, z každé cívky 38,4 m.

$\emptyset \text{ } \check{C}_M$ 2,7
 cenové ohodnocení • 3,2 Kčs/kg
 Výpočet:

$$\frac{245\text{ 000}}{2,7 \cdot 1000} = 91 \text{ kg}$$

$$91 \cdot 3,2 = 291 \text{ Kčs}$$

Roční náklady na kontrolu jakosti u křídlových strojů činí 291 Kčs.

Dopřádací stroje - závod Ol má 85 strojů.

Četnost kontroly - 1 x denně
1 stroj po 7 potáčích, z kaž-
dého potáče 110 m.

Nitěnný prodejní odpad ..3,45 Kčs/kg

\emptyset \times_M 54

M

$$\frac{1640000}{54 \cdot 1000} = 30 \text{ kg}$$

Cenové ohodnocení 56,8 Kčs/kg
 $30 \cdot (56,8 - 3,45) = 1\ 600$ Kčs

Roční náklady na kontrolu jakosti u dopřádacích strojů činí 1 600 Kčs.

Stejným postupem byly vypočítány náklady v ostatních závodech a v podnikové zkušebně.

Náklady na surovinu a materiál spotřebovány
při kontrole jakosti v n.p. SEBA

Závod	Technologické místo odběru	Náklady na surovinu a materiál v roce 1970/Kčs/
01 Tanvald	čistírna mykací stroje posukovací stroje křídlové stroje dopřádací stroje	210 7,70 3 560 291 1 600
03 Mezivodí	čistírna mykací stroje posukovací stroje křídlové stroje dopřádací stroje	170 6,95 2 900 196,60 527
04 Plavy	čistírna mykací stroje posukovací stroje křídlové stroje dopřádací stroje	170 17,10 3 560 178,50 641
06 Dolní Smržovka	čistírna mykací stroje křídlové stroje posukovací stroje dopřádací stroje	170 12,50 222,80 3 588 1 570
Podniková zkušebna		465
C e l k e m		20 064

tabulka č.4

6.2.2 Realizovaný odpad

Tvoří se u dopřádacích strojů a v podnikové zkušebně jako nitěnný odpad.

Je to prodejní odpad, který již nelze zpracovat v dosavadní výrobě.

Tento odpad byl již odečten od nákladů na surovinu a materiál.

Viz příklad výpočtu materiálových nákladů u dopřádacích strojů č.str. 48.

6.2.3 Přímé mzdy

Při zjišťování přímých mezd si musíme uvědomit, že přímé mzdy v kalkulačním vzorci se vztažují jen na ty pracovníky, kteří tvoří přímo obsluhu stroje v provozu.

Nebudou zde na příklad uvažovány platy zaměstnanců v podnikové zkušebně.

Přímé mzdy zahrnují:

- a) základní mzdy, tzn. mzdy všech pracovníků provádějících kontrolu jakosti přímo v provozu,
- b) příspěvky na národní pojištění, které činí 25 % z každé vyplacené koruny.

Souhrn pracovníků provádějících kontrolu jakosti v n.p. SEBA, přádelnách bavlny a jejich platové zařazení uvádí tabulka č. 5.

Závod	Počet pracovníků	Kčs/hod	Měsíční plat	Kčs za rok
01 Tanvald	2	6,45	-	51 600
	5	6,92	-	138 050
	1	-	1 850 + 21 %	22 200
Celkem				211 850
03 Mezivodí	1	8,49	-	36 950
	1	6,50	-	26 000
	1	-	2 100 + 20 %	25 200
Celkem				81 160
04 Plavy	2	6,80	-	54 400
	2	6,68	-	53 440
	2	-	1 810 + 20 %	43 440
Celkem				151 280
06 Dolní Smržovka	3	6,77	-	81 240
	2	6,55	-	52 400
	1	-	1 740 + 18 %	19 880
Celkem				153 520
n.p. SEBA				604 610
CELKEM				

tabulka č.5

6.2.4 Adjustační materiál

Adjustační materiál v přádelnách bavlny představují dutinky. Zaujímají položku v kalkulačních nákladech i při kontrole jakosti.

Dutinky, na kterých přijde do zkušebny příze, jsou během zkoušení opotřebovány.

Tento materiál tvoří velmi malou položku oproti ostatním.

6.2.5 Výrobní režie (včetně celopodnikové)

a režie správní

Při porovnávání (z hlediska časového i z hlediska místního) by nebylo správné posuzovat izolovaně jak celou výši režie, tak i její poměr k vyplaceným mzdám. Režie totiž závisí na technické úrovni a organizaci výroby, resp. kontrole jakosti. Např. mechanizační a automatizační prvky v kontrole jakosti, ale i ve výrobě, vedou ke zvýšení režie, snížení mezd a tím tedy k prudkému růstu režijních přirážek.

Při zjišťování vlastních nákladů na kontrolu jakosti byly zahrnuty do výrobních režií platy zaměstnanců v podnikové zkušebně, dále položky související s provozem místností, kde se kontrola jakosti provádí (světlo, teplo, odpisy strojního zařízení apod.), dále náklady na bezpečnost práce, prémie výrobních dělníků apod.

Správní režie tvoří náklady na správní aparát, tzn. například mzdy inženýrsko-technických a administrativních pracovníků, ostatní režijní mzdy, doprava, služební jízdy apod.

Celkový souhrn kalkulovaných nákladů v přádelnách bavlny n.p. SEBA viz příloha č.9.

6.3 Rozbor schema kalkulovaných nákladů

Vlastní náklady byly zjištovány také na 1 kg, tj. na tak zvanou kalkulační jednotici. (Viz tabulka č. 6)

	hal./ kg	%
Základní materiál	2 319,76	66,49
Realizační odpad	- 88,80	- 2,55
Adjustační materiál	28,70	0,82
Přímé mzdy	132,98	3,81
Výrobní režie (včetně celopodnikové)	724,96	20,78
Správní režie	164,93	4,73
Vlastní náklady výroby	3 282,53	94,08
Kalkulovaný zisk	206,53	5,92
V C	3 489,06	100,-

tabulka č.6

Sloupek % udává kolik % činí jednotlivé položky na každou korunu vyrobené hodnoty.

Z hlediska nákladů na kontrolu jakosti musíme oddělit vstupní kontrolu od mezioperační a výstupní. Náklady na vstupní kontrolu jsou zahrnuty do správní režie jako součást nákladů materiálové evidence.

Mezioperační a výstupní kontrola je v rámci výrobní režie.

Pro lepší názornost je uvedeno kolik procent z každé V C tvoří náklady na provádění mezioperační a výstupní kontroly.

Příklad výpočtu:

561 000 Kčs - roční náklady na mzdy při provádění mezioperační a výstupní kontroly

140 250 Kčs - nemocenské pojištění (25 % z každé vyplacené koruny)

701 250 Kčs - náklady na provádění mezioperační a výstupní kontroly - mzdové náklady

6 670 000 kg - celková výroba v přádelnách n.p.

$$\frac{701\ 250}{6\ 670\ 000} = 0,17 \text{ Kčs} - \text{podíl ve výrobní režii} \\ \text{na } 1 \text{ kg}$$

232,775 mil.Kčs - VC celkové pro přádelny v n.p.
SEBA

$$\frac{701\ 250}{232\ 775} \cdot 100 = 0,30 \%$$

0,30 % z každé VC tvoří náklady na provádění mezioperační a výstupní kontroly.

Toto procentuální vyjádření je pro názornost důležité.

Při mezizávodovém nebo mezipodnikovém srovnávání těchto procentuálních nákladů např. na 1 stejný výrobek, se může stát, že někde je procento nižší. Hned potom se zkoumá, proč ten který závod nebo podnik může vynaložit méně nákladů, co je toho příčinou.

Toto srovnávání nákladů na 1 výrobek mezi podniky a závody vede ke snaze snižovat procenta vynaložených nákladů, např. formou socialistického soutěžení, závazky apod.

Výsledný efekt kontroly jakosti

Projevuje se:

1. v plnění plánu kvality,
2. v množství reklamací.

Efekt kontroly jakosti a tím i oprávněnost investic vložených do kontroly se projeví při výrobě příze vysoké jakosti.

Tabulka č.7 uvádí plán kvality a jeho plnění v roce 1970.

Přádelna	Celková výroba příze /t/		% třídění					
	Skutečná	Plánovaná	Plánované			Skutečné		
			1 a	1	2	1 a	1	2
03 Mezivodí	1 131,578	1 078	80,6	18,7	0,7	98,6	1,4	0
04 Plavy	1 555,593	1 576	78,2	21,3	0,54	82,0	17,9	0,04
01 Tanvald	1 909,466	1 888	60,2	39,2	0,6	71,6	28,4	0
06 Smržovka D.	836,689	834	76,8	22,9	0,3	79,8	20,2	0

Tab. č. 7

Reklamace - mají vliv na prémiový postih pracovníka, který zodpovídá za kvalitu. Limit pro výplatu prémii technickým pracovníkům je 0,05 % z hrubého obratu závodu. Reklamace si platí každý závod z vlastních nákladů.

Platěbní situace v n.p. SEBA:

Za prodej příze jakosti la jinému podniku obdrží přádelna 10 hal. za 1 kg mykané příze a 15 hal. za 1 kg česané příze. Ze zisku tohoto prodeje se tvoří fond nazaplacení reklamací. Kvalita příze se posuzuje:

- v měrných jednotkách,
- v korunovém ukazateli.

Korunový ukazatel je nevhodný pro přádelnu, která neprodává přízi mimo podnik, neboť při dodání příze pro interní potřebu, např. (tkalcovnám) neplatí výše uvedené prodejní ceny.

Důsledek:

- a) přádelna, která vyrábí nejkvalitnější přízi a dodává ji pro potřebu vlastního podniku, nevykazuje zisk v korunovém ukazateli, tzn. v korunovém ukazateli nesplní plán,
- b) přádelna, která vyrábí nekvalitně a prodává přízi mimo podnik, vykazuje zisk a v korunovém ukazateli plní plán,
- c) přádelna, která neplní plán v měrných jednotkách, může překračovat plán v korunovém ukazateli.

Je zřejmé, že pro některé přádelny je korunový ukazatel nevhodný, ale je třeba vidět, že při dodávání nejkvalitnější příze pro interní potřebu se zvyšuje zisk celého podniku.

Reklamace v přádelnách n.p. SEBA za rok 1970

závod	Kčs
01 Tanvald	215 267
03 Mezivodí	23 898
04 Plavy	2 082
06 Dol. Smržovka	50 438
n.p. SEBA celkem	291 685

Za účelem snížení reklamací si musíme uvědomit příčiny, které způsobily reklamace na jednotlivých závodech.

ÚTK se pak musí zaměřit na odstranění těchto příčin.

Shrnutí

Z uvedených poznatků vyplývá, že celkové náklady na provoz přádelen bavlny n.p. SEBA v roce 1970 dosáhly 218 959 000 Kčs. (Viz příloha č.9)

Z toho tvoří náklady na provádění kontroly jakosti (mezioperační a výstupní) 0,30 % z každé VC. Nelze dost dobře vyjádřit kolik konkrétně činí náklady na provádění kontroly jakosti, neboť zvláště režijní náklady vztažené pouze na kontrolu jsou velmi těžko vyčíslitelné.

Můžeme konstatovat, že podíl reklamací na vlastních nákladech činil v přádelnách bavlny v roce 1970 0,13 %.

7. Z h o d n o c e n í ú r o v n ě

k o n t r o l y j a k o s t i v p ř á -
d e l n á c h b a v l n y n . p . S E B A

Po technické stránce je kontrola jakosti prováděna na poměrně zastaralém strojním parku. Např. trhačky příze Schopper jsou z roku 1930. Některé operece, např. zkouška délky vláken pomocí kladeného staplu, prováděná klasickou metodou, jsou velmi zdlouhavé a časově náročné. Je nevýhodné, že jednotlivé závody jsou závislé na podnikové zkušebně a nemohou si provádět komplexní kontrolu samy, neboť vznikají náklady na dopravu materiálu ze závodů do podnikové zkušebny.

Modernizace strojního zařízení je závislá z velké části na finančních možnostech podniku. Moderní přístroje jsou převážně zahraniční konstrukce.

Ve zkušebně v Tanvaldě byl instalován přístroj Metrolux s přídavným zařízením Uster Variometer. (Viz fotografie č.1, str.14)

Toto přídavné zařízení umožňuje:

- a) určovat váhu stůčky,
- b) výpočet % CV,
- c) vyhodnocení pomocí spektrogramu.

Cena zařízení Uster Variometer je 35 000 šfrs. A to je hlavní důvod, proč moderní přístroje jsou většinou pro naše národní podniky těžko dosažitelné.

Pro celkové řešení situace je nutno uvažovat o dovozu přístrojů ze socialistických zemí, případně o jejich tuzemské výrobě.

Se stávajícím zkušebním zařízením je kontrola jakosti v přádelnách bavlny n.p. SEBA na uspokojivé úrovni, ačkoliv výše reklamací ukazuje, že je stále co zlepšovat.

7.1 Teoretický návrh na zlepšení kontroly jakosti

Nejefektivnější způsob, jak zabránit špatné jakosti výrobků, je vytvořit podmínky pro to, aby nejakostní výroba vůbec nevznikala. Je třeba nutno zaměřit pozornost na úseky, ve kterých je jakost nejpodstatněji ovlivněna, tj. hlavně na úsek přípravy výroby. Vlastní předvýrobní zajištění jakosti představuje spolupráci s útvary výzkumu, přípravy výroby, odbytu, nákupu atd.

Je nutné prověřit celý technologický postup z hlediska plnění požadavků odběratelů při minimálních nákladech.

Musí se provádět komplexní rozbory údajů o jakosti a musí se zajistit jejich zpětnovazební využití pro zlepšení jakosti.

Při preventivním zajišťování jakosti je důležité využívání normalizace. Jakost výrobků je stanovena státními, oborovými a podnikovými technickými normami. Mezi technickými normami a jakostí výrobků je přímá závislost.

V oblasti vstupní kontroly by bylo třeba vybavit zkušebny automatickými dynamometry pro vlákna, automatickými staplovacími aparáty a analyzéry pro zjišťování znečišťování bavlny. Analyzéry vyrábí firma Shirley.

Ve fázi výstupní kontroly je potřeba vybudovat klasifikační místnost pro vizuální hodnocení stejnoměrnosti a čistoty přízí. Dosavadní zkoumání je zkreslováno osvětlením.

Pro přesné vyhodnocení naměřených hodnot je nutno provádět výpočet nestejnoměrnosti pomocí variačního koeficientu, na místo dosud používaného Sommerova vzorce.

Je nutné více využívat statistických metod při kontrole jakosti, neboť statistická kontrola zasahuje do mnoha oblastí:

1. oblast kontroly kvality; systematická kontrola celého výrobního procesu napomáhá rychlému odstranění závad a dává přehled o jakosti poloproduktů a příze, poskytuje také podklady pro reklamací a ukazuje na vznik závad;
2. při tvoření norm; poskytuje podklady pro stanovení výrobních a technických parametrů výroby;
3. při řízení jakosti; dává obraz o seřízení výrobních strojů, jejich mechanickém stavu a o řízení provozu;
4. v socialistickém soutěžení; odstraňuje formálnost tím, že lze podle určitých parametrů činit objektivní srovnání.

Při veškerém zkoušení a kontrole je nezbytně nutné zajištění klimatických podmínek:

$$t = 20^\circ \pm 2^\circ \text{C}, \\ \text{relativní vlhkost } 65 \% \pm 2 \% .$$

Klimatické podmínky jsou velmi důležité hlavně u klasických materiálů. U těchto materiálů činí např. pokles pevnosti v zimním období 1 - 1,5 Pkm. Tomu se dá předejít především klimatizovanými provozy bez oken a vytápěnými skladišti.

I při zavedení všech těchto opatření je třeba konstatovat, že těžištěm kontroly zůstává přístroj Uster, který by ovšem měla vlastnit každá přádelna.

Tento návrh na zlepšení kontroly jakosti je pouze teoretický, neboť předpokládá vysoké zvýšení investic v procesu kontroly jakosti. V současné době není národní podnik SEBA v takové ekonomické situaci, aby mohl veškeré návrhy realizovat.

8. Závěr

V závodech textilního průmyslu se vyrábějí výrobky určené většinou pro každodenní použití. Aby byli naši pracující s těmito výrobky spokojeni, musí výroba dodávat na trh takové výrobky, které jsou s to plnit ty funkce, pro něž byly zhotoveny.

Jakost všech výrobků a její ovlivňování se stává v posledních letech jednou z klíčových otázek, souvisejících s moderním zařízením podniků a není již okrajovým problémem.

Ještě však není kontrola jakosti na takové úrovni, aby zabránila proniknutí nekvalitních výrobků do rukou spotřebitele.

Nynější systém kontroly je nedostačující v tom, že těžiště spočívá převážně v konstatovaném stavu výrobku. Je však třeba se zaměřit na ty partie výroby, kde se dá kvalita výrobků ještě ovlivnit a zlepšit. To se týká hlavně technické přípravy výroby, jejího průběhu a organizace výroby.

Nelze říci, že se zvyšujícími se náklady na provádění kontroly jakosti v přádelnách bavlny se zvyšuje přímo úměrně jakost příze, neboť zavádění nových strojních zařízení do zkušeben a nových metod provádění kontroly je podmíněno dobrou organizací a kvalifikovanými pracovníky.

Důsledné uplatnění odpovědnosti za jakost výrobků u všech pracovníků, kteří během přípravy výroby i vlastního výrobního procesu ji svou vlastní činností ovlivňují a posílení pravomoci a odpovědnosti technické kontroly v jejím novém organizačním uspořádání, je základním předpokladem k zajištění výroby zboží vysoké jakosti a upevnění technologické kázně.

S novou organizací technické kontroly a zavedením statistických metod poroste dálé význam útvarů technické kontroly.

Plně vyhovovat spotřebitelům, to by mělo být prvořadým úkolem všech podniků.

Jiří Široký

Seznam použité literatury:

- 1/ Komplexní řízení jakosti, UTEIN, 1965 Praha
- 2/ ČSN 802120 Bavlněné příze jednoduché
- 3/ Sousedík V., Munzar V.: Organizace a ekonomika textilní výroby, SNTL, 1966 Praha
- 4/ Myšinský O.: Zkušebnictví v textilním průmyslu, Práce, 1952 Praha
- 5/ Reisenauer R.: Metody matematické statistiky a jejich aplikace, Polytechnická knižnice 46, 1965 Praha
- 6/ Statistische kontrollmethoden in der Textilindustrie, 1967 Lipsko
- 7/ Prospektová literatura firmy Uster.

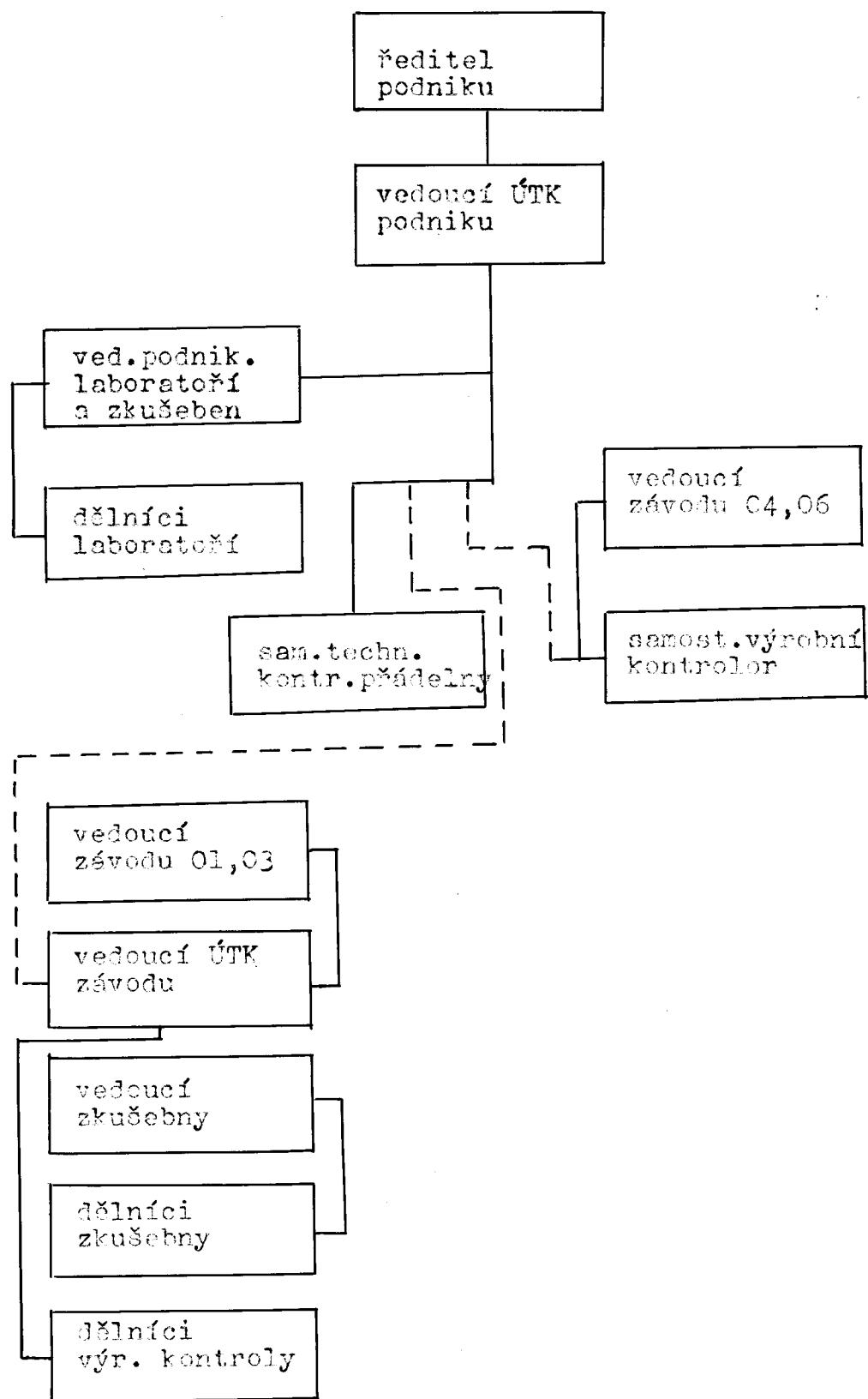
Rád bych poděkoval zaměstnancům závodu
04 Plavy a pracovníkům ÚTK v Tanvaldě,
kteří mi umožnili získat podklady pro vypracování
diplomové práce.

Rovněž bych chtěl poděkovat
s. ing. J. Novákovi za jeho pomoc a vede-
ní při řešení zadанého úkolu.

P R I L O H Y

PŘÍLOHA Č. 1

SCHÉMA TECHNICKÉ KONTROLY V BAVLNÁŘSKÉM PODNIKU

PŘÍLOHA čís. 2

Podpis			Cíl odesílače
Název	Příavy		524052
KONTROLNÍ LISTEK BEDNY			čís. 5453
Čís. klíč			Zaznamy příjemce
Poznámka	Brutto váha	kg	198
	Tára	kg	48
	Netto váha	kg	150
	Dutinka tára	kg	13
	Čistá váha bedny	kg	137
	Dovolený	kg	
	Obchodní váha	kg	
Jakost	Vážil		
Zákazka	Kontroloval		
Úprava	Přijato na sklad dne		
Dutinka	Vydáno ze skladu dne		
Čistá	Dodací list číslo		
Daný rovnou	Podpis		
Rovnou			

SEV 150x13
450
1091
Nové 13

SEV 325 BAVLNA

Střed 103 Plzeň - 10481-70

P R I L O H A čís. 3

Podnik:	Adresa laboratoře:
Závod: Plavy	Tanvald
Průvodní lístek ke zkoušce do laboratoře	
Příze čm a druh	40 útek /25 tex/
Sortiment-přádní partie	11
Materiál a stav	Sov.I 31/32 mm
	A I mykaná
Počet zákrutů na 1 m	697
Předkládaný přást čm	3.-/2
Číslo stroje - bedny	22
Průtahové ústrojí	Ivniti
Prům. váha potáče v g	110
Formát a prům. váha dutinek g	240 mm
	9,5 g
Datum:	Podpis:
25. 11. 1970	

3160 BAVLNA

vět 19 21-71

11.1.1971

Dat.

STAPLOVÝ DIAGRAM

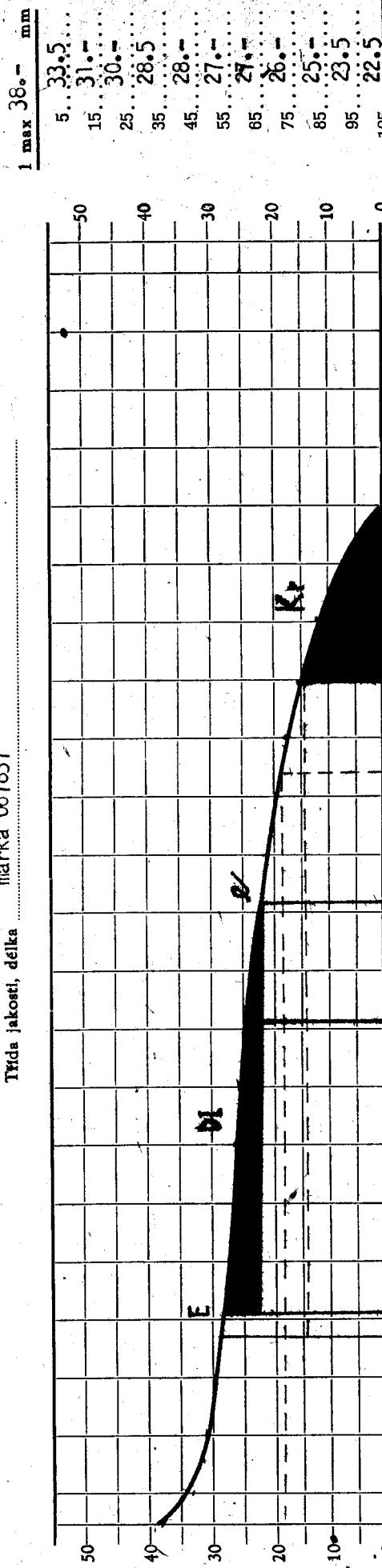
pro závod 4 P 1 a v y

Vzorek č.

Sov. 1 31/32 mm B - 1972

Drah bavlny

Třída jakosti, délka marka 067837

PŘÍLOHA čís. 5

Podnik: SEBA bavln. závody
Závod: nár. podnik

ZKOUŠ

Prádelna: 04 Plavy

Čm příze a druh: 40/1 útek wc (tex 2,5)

Materiál a stav: Sov. 1+1, 90% + 10%, 31/32

Jakost: A I mykaná

Počet zákrutů na 1 m: 697

Číslo bedny - číslo stroje: 30

Číslo příze čm	1	2	3	4
	40,9	40,8	42,-	40,-
	39,8	41,6	41,7	40,-
	Podprůměrné číslo		40,66	

Zákrut příze na 1 m	1	2	3	4
	602	620	560	658
	580	698	690	718
	512	630	656	582
	690	654	630	650
	740	620	560	590

Podprůměrný zákrut: 586,7

Pevnost a tažnost příze při upínací délce 500 mm Předpětí g	1	2	3	4			
	g	%	g	%	g	%	
252	6,-	280	8,-	315	7,8	+340	
308	7,2	200	5,8	242	6,2	302	
240	6,1	240	6,-	260	7,2	255	
273	6,4	270	7,2	253	6,4	260	
260	7,-	280	7,6	296	8,-	275	
230	6,8	273	7,2	298	7,2	283	
222	6,-	230	6,-	242	6,-	293	
256	6,1	236	6,6	275	7,-	312	
262	7,-	298	7,2	240	8,2	298	
240	6,2	268	7,2	326	8,-	250	
Součty	2543	65	2575	69	2847	72	2868
Podprůměrná pevnost	v g				244,-		
Pevnost nejvyšší	v g				340,-		
Pevnost nejnižší	v g				195		
Tažnost nejvyšší	v %				8,2		
Tažnost nejnižší	v %				5,1		

Pevnost pásma v kg	1	2	3	4
	Průměrná pevnost v kg			
	Nestacionarnost v %			
Vzhled příze	1	2	3	4
	1	1	1	1

Datum: 18. 9. 1970

Jakostní
zařazení
příze

Vyhodnotil:

Podpis VK:

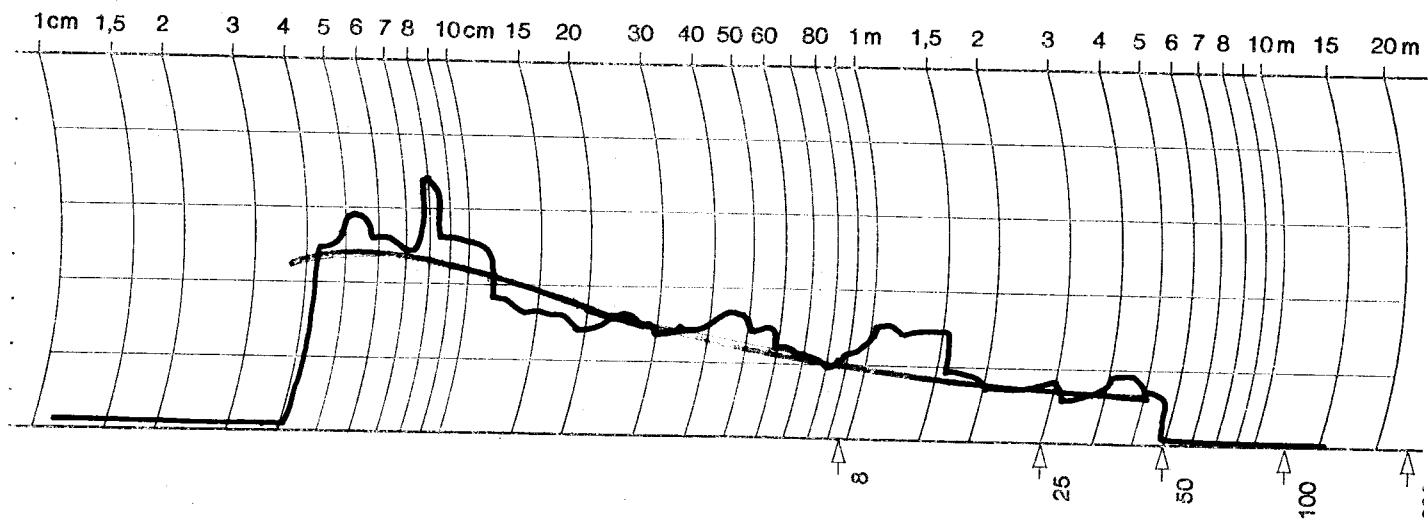
Kontroloval:

Schválil:

Výsledná jak.

P R I L O H A čís. 6

57

Modèle déposé

Zellweger Ltd. Uster

PŘÍLOHA čís. 7
Zkušební protokol č. 652

stroj	č. 30	celkov
čm/ča	40 útek	předpr
materiál	R I + II A I mykaná	seříze
předloha čm/ča	3/2	IL m/mi
seř.zákl.aparátu	m/min.mat 50	cm/m
seř.imperfekt.ind.	slabá 50 %	silná

P o z n á m k a _____

n. zkouš.	% CV	x	x ²	t	extrémn	
					slabá	si
1.	23,8	1,1	1,21		144	
2.	22,8	0,1	0,01	12,71	109	
3.	22,7	-	-	4,30	140	
4.	22,3	0,4	0,16	3,18	83	
5.	22,2	0,5	0,25	2,78	128	
6.	22,4	0,3	0,09	2,57	109	
7.				2,45		
8.				2,37		
9.	136,2			2,31	713	
10.				2,26		
11.				2,23		
12.				2,20		
13.				2,18		
14.				2,16		
15.				2,15		
—	CV 22,7	—	Σ 1,72	—	476	

$$S = \sqrt{\frac{\sum x^2}{n - 1}} = \sqrt{\frac{1,72}{5}} = \sqrt{0,34} =$$

Mezní hranice spolehl.
při 95% stat.jistotě

$$= \bar{CV} \pm \frac{t \cdot S}{\sqrt{n}} =$$

Fys.-mech.hodnoty	hodnocení	hodno
Td km	10,99	1 nestej
pevnost v g	266,9	slabá
nest.v pevnosti %	8,75	1 a silná
nest.v čísle %	1,46	1 a nopyky
vzhled	1	1 délko
tažnost	6,8	
Z/l m	697	nevychovuje Podp
		V e

Hodnocení,diagram,spektrogram _____

P R I L O C H A čís. 8

Podnik: SEBA - TANVALD
Závod: 4 - prádelna Plavy

EVIDENCE ZKOUŠEK PRÍZE

Čm										Druh príze A 1 myk.		Rok		
Sovětská 1 31/32										1970				
40 útek														
Datum	Číslo zhotovky	Číslo stroje	Přistahové zařízení	Přist.	Zákrut na 1 m	Pevnost príze	Trhací délka	Přepravní	Celkový rozdíl	Pevnost pásma	Vzhled	Jakost zařízení podle	Poznámka (podpis)	
A	B	C	D	E	F	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8.1.	18	17	3,2	617	41,62	2,05	526,4	5,91	228,3	8,24	9,50	237,5	41,17	5,1
8.1.	19	20	"	"	41,92	1,52	606,6	5,99	222,4	8,63	9,32	233,1	54,30	5,1
13.1.	29	22	"	"	41,68	2,20	655,6	5,69	235,5	10,77	9,81	245,5	62,84	5,5
19.1.	51	25	"	"	41,62	1,64	612,1	7,09	238,4	8,62	9,92	248,-	54,11	5,6
19.1.	53	27	"	"	41,52	2,-	633,5	6,66	247,3	10,08	10,26	256,7	60,65	5,9
26.1.	78	20	"	"	41,85	2,-	632,1	5,71	205,9	10,78	8,61	215,4	80,62	5,4
27.1.	87	17	"	"	40,91	2,06	643,-	6,42	240,7	8,46	9,84	246,2	42,37	6,1
29.1.	96	22	"	"	41,50	2,29	630,8	5,55	220,4	9,70	9,14	228,7	48,18	5,3
					41,57	1,97	630,-	6,12	229,8	9,41	9,55	238,8	55,41	5,5
					8 zkoušek	=								

S O U H R N K A L K U L

Přádelny	Období	Množství kg/m	Přímý materiál hlavní			Rea odp
			Surovina a materiál	Slevy na materiál	Zušlecht. sur. a materiál	
závod 01 T a n v a l d	1970	1,900.000	49,597			2,
závod 03 M e z i v o d í	1970	1,080.000	17,640			60
závod 04 P l a v y	1970	1,600.000	28,421			1,4
závod 06 Stř.přádelna Dol.Smržovka	1970	561.000	24,293			9
závod 06 Jemná přádelna Dol.Smržovka	1970	289.000	12,364			5,9
Celkem p r á d e l n y	1970	6,670.000	154,728			

PŘÍLOHA čís. 9

VANÝCH NÁKLADŮ.

iz. d	B		C		Přímé mízdy	Výrobní režie	Všeobec. režie	Náklady celkem	Kalk.zisk ze zákl. kalkulací	VC / HO /
	Ostatní materiál	Adjust. materiál								
37	x	475	2,963	14,508	3,755	68,561	7,312	75,915		
285	x	313	1,122	6,970	1,533	27,234	1,794	29,089		
08	x	480	1,719	8,392	1,787	40,191	1,408	41,600		
186	x	159	1,344	7,320	1,530	33,162	1,242	34,404		
903	x	130	907	4,060	1,020	17,580	1,625	19,205		
923	x	1,917	8,870	48,355	11,010	218,958	13,776	232,775		

Seba -

Sledování čistoty příze v závadě: 04 - PŘÁDELNA - PLAVY

P R I L O H A

Měsíc: DUBEN rok: 1970

Stupeň vzhledové třídy

Číslo a druh	Počet zkoušek	Stupeň vzhledové třídy										Celkový zkušek	Počet jakošní třídy	Vzhledová třída	
		0	1/2	1	1 1/2	2	2 1/2	3	ks	%	ks	%			
1 34 útek Al myk. Sov.	/	/	/	3	42,8	4	57,2	/	/	/	/	/	7	0	1,285
2 40 útek Al - " -	/	/	/	/	/	8	100	/	/	/	/	/	8	1,000	1,500
3 50 útek - " -	/	/	/	1	9,1	10	90,9	/	/	/	/	/	11	0,909	1,154
4 34 osnova - " -	/	/	/	2	25,0	6	75	/	/	/	/	/	8	0	1,315
5 50 osnova - " -	/	/	/	3	22,2	7	77,8	/	/	/	/	/	9	0,888	1,338
6 34 útek 67/33, směs	/	/	/	14	58,3	9	41,7	/	/	/	/	/	23	0,434	1,195
7 40 útek 67/33 - " -	/	/	/	/	/	5	100	/	/	/	/	/	5	1,000	1,500
8 50 osn. 67/33 - " -	/	/	/	4	40	6	60	/	/	/	/	/	10	0,800	1,300

PRLOHA čís. 11

Průměr středního výkonu v listinách

Surovina Sov. I 31/32

Datum 18.2.1970

Výrobka 1

Surovina 2

Surovina 3

Surovina 4

Surovina 5

Surovina 6

Surovina 7

Surovina 8

Surovina 9

Surovina 10

Surovina 11

Surovina 12

Surovina 13

Surovina 14

Surovina 15

Surovina 16

Surovina 17

Surovina 18

Surovina 19

Surovina 20

Surovina 21

Surovina 22

Surovina 23

Surovina 24

Surovina 25

Surovina 26

Surovina 27

Surovina 28

Surovina 29

Surovina 30

Surovina 31

Surovina 32

Surovina 33

Surovina 34

Surovina 35

Surovina 36

Surovina 37

Surovina 38

Surovina 39

Surovina 40

Surovina 41

Surovina 42

Surovina 43

Surovina 44

Surovina 45

Surovina 46

Surovina 47

Surovina 48

Surovina 49

Surovina 50

Surovina 51

Surovina 52

Surovina 53

Surovina 54

Surovina 55

Surovina 56

Surovina 57

Surovina 58

Surovina 59

Surovina 60

Surovina 61

Surovina 62

Surovina 63

Surovina 64

Surovina 65

Surovina 66

Surovina 67

Surovina 68

Surovina 69

Surovina 70

Surovina 71

Surovina 72

Surovina 73

Surovina 74

Surovina 75

Surovina 76

Surovina 77

Surovina 78

Surovina 79

Surovina 80

Surovina 81

Surovina 82

Surovina 83

Surovina 84

Surovina 85

Surovina 86

Surovina 87

Surovina 88

Surovina 89

Surovina 90

Surovina 91

Surovina 92

Surovina 93

Surovina 94

Surovina 95

Surovina 96

Surovina 97

Surovina 98

Surovina 99

Surovina 100

Surovina 101

Surovina 102

Surovina 103

Surovina 104

Surovina 105

Surovina 106

Surovina 107

Surovina 108

Surovina 109

Surovina 110

Surovina 111

Surovina 112

Surovina 113

Surovina 114

Surovina 115

Surovina 116

Surovina 117

Surovina 118

Surovina 119

Surovina 120

Surovina 121

Surovina 122

Surovina 123

Surovina 124

Surovina 125

Surovina 126

Surovina 127

Surovina 128

Surovina 129

Surovina 130

Surovina 131

Surovina 132

Surovina 133

Surovina 134

Surovina 135

Surovina 136

Surovina 137

Surovina 138

Surovina 139

Surovina 140

Surovina 141

Surovina 142

Surovina 143

Surovina 144

Surovina 145

Surovina 146

Surovina 147

Surovina 148

Surovina 149

Surovina 150

Surovina 151

Surovina 152

Surovina 153

Surovina 154

Surovina 155

Surovina 156

Surovina 157

Surovina 158

Surovina 159

Surovina 160

Surovina 161

Surovina 162

Surovina 163

Surovina 164

Surovina 165

Surovina 166

Surovina 167

Surovina 168

Surovina 169

Surovina 170

Surovina 171

Surovina 172

Surovina 173

Surovina 174

Surovina 175

Surovina 176

Surovina 177

Surovina 178

Surovina 179

Surovina 180

Surovina 181

Surovina 182

Surovina 183

Surovina 184

Surovina 185

Surovina 186

Surovina 187

Surovina 188

Surovina 189

Surovina 190

Surovina 191

Surovina 192

Surovina 193

Surovina 194

Surovina 195

Surovina 196

Surovina 197

Surovina 198

Surovina 199

Surovina 200

Surovina 201

Surovina 202

Surovina 203

Surovina 204

Surovina 205

Surovina 206

Surovina 207

Surovina 208

Surovina 209

Surovina 210

Surovina 211

Surovina 212

Surovina 213

Surovina 214

Surovina 215

Surovina 216

Surovina 217

Surovina 218

Surovina 219

Surovina 220

Surovina 221

Surovina 222

Surovina 223

Surovina 224

Surovina 225

Surovina 226

Surovina 227

Surovina 228

Surovina 229

Surovina 230

Surovina 231

Surovina 232

Surovina 233

Surovina 234

Surovina 235

Surovina 236

Surovina 237

Surovina 238

Surovina 239

Surovina 240

Surovina 241

Surovina 242

Surovina 243

Surovina 244

Surovina 245

Surovina 246

Surovina 247

Surovina 248

Surovina 249

Surovina 250

Surovina 251

Surovina 252

Surovina 253

Surovina 254

Surovina 255

Surovina 256

Surovina 257

Surovina 258

Surovina 259

Surovina 260

Surovina 261

Surovina 262

Surovina 263

Surovina 264

Surovina 265

Surovina 266

Surovina 267

Surovina 268

Surovina 269

Surovina 270

Surovina 271

Surovina 272

Surovina 273

Surovina 274

Surovina 275

Surovina 276

Surovina 277

Surovina 278

Surovina 279

Surovina 280

Surovina 281

Surovina 282

Surovina 283

Surovina 284

Surovina 285

Surovina 286

Surovina 287

Surovina 288

Surovina 289

Surovina 290

Surovina 291

Surovina 292

Surovina 293

Surovina 294

Surovina 295

Surovina 296

Surovina 297

Surovina 298

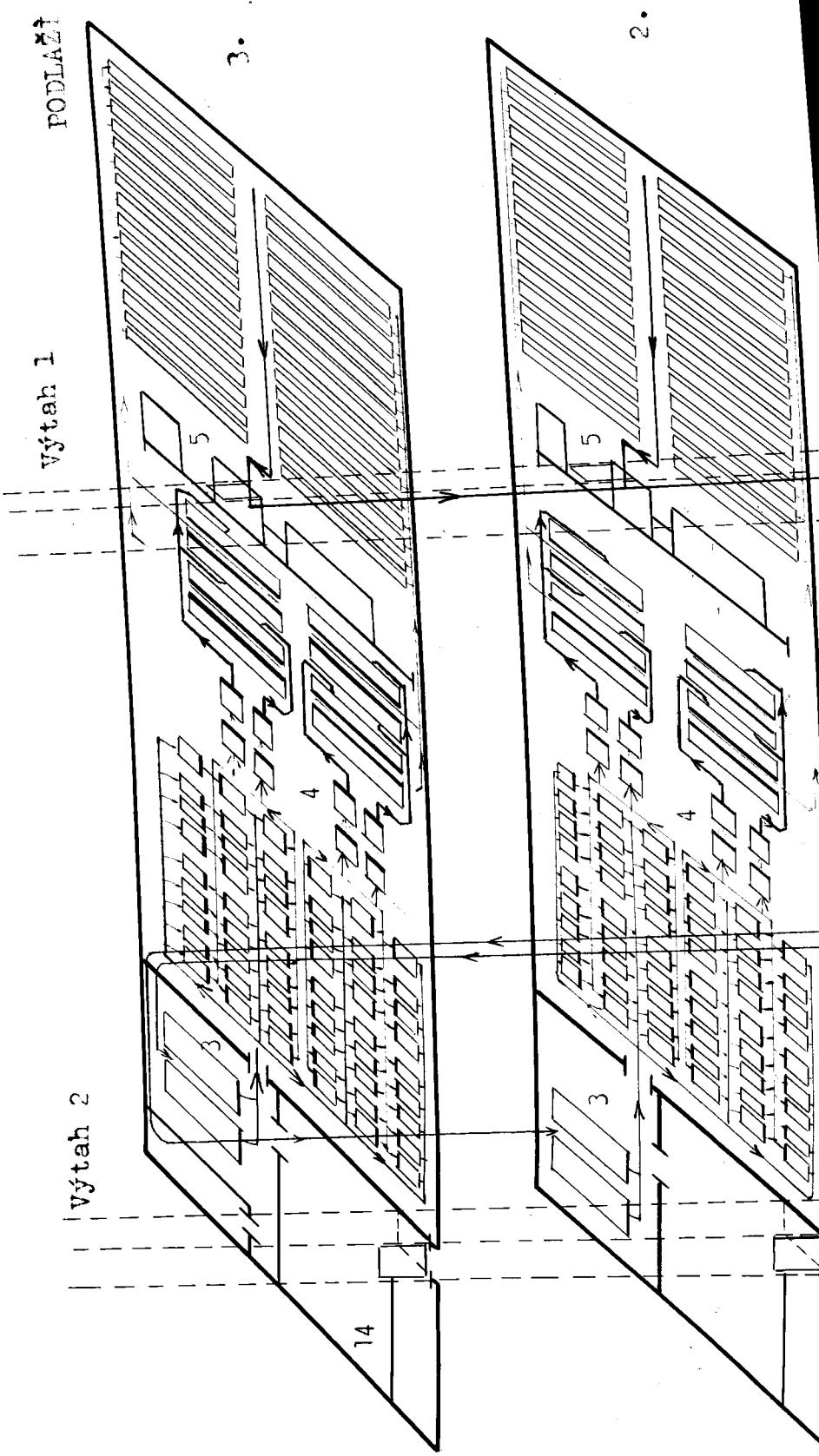
Surovina 299

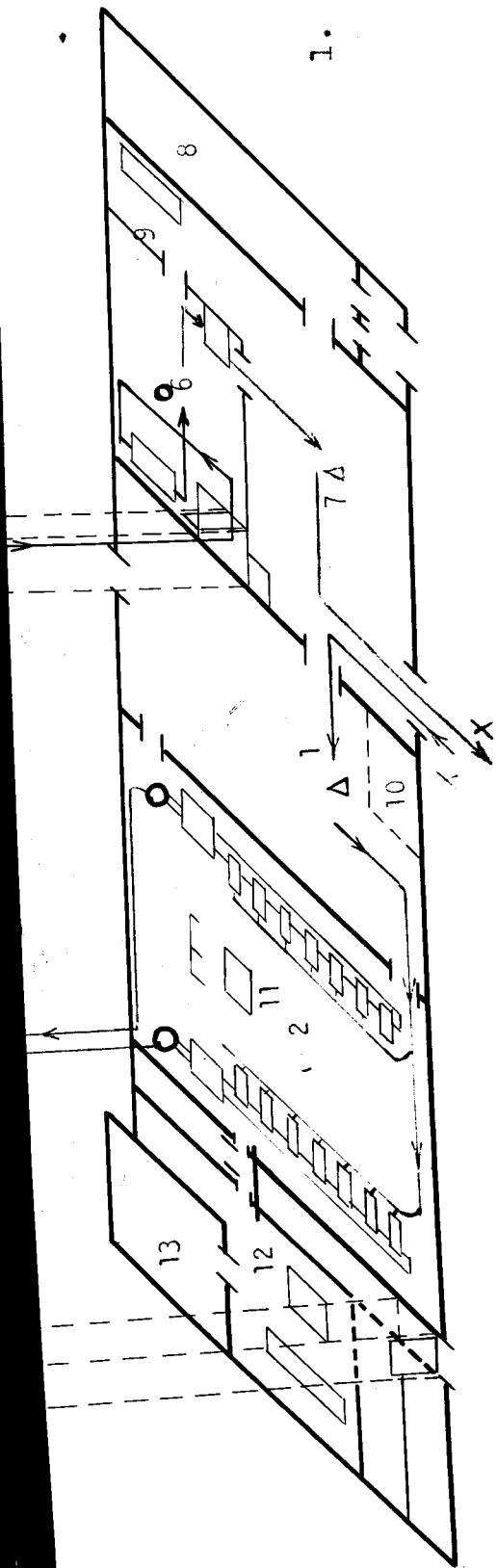
Surovina 300

P R I L O H A čís. 12

Podnik: S E B A Závod: P l a v y		HLÁŠENÍ O PŘEVZETÍ DODÁVKY BAVLNY				
Hlášení vypracoval: Brůna		Závod obdržel	certifikát: váhovou konsignaci:		ano — XK ano — XK	
Kup čís.: B 1972	Provenience: SSSR	Druh: Sovětská	Sort.:		R I 31/32	
Došlo dne	Vagón číslo	Číslo marky (lotu)	Počet balíků	Brutto váha v kg dle		
				nákladního listu	zjištění závodu	
23.10. 1970	1125807 1044527	067837 067840	216 36	40.548 6.620	40.548 6.620	
Sovět.vagon č. 2521207			Celkem	252	47.168	47.168
JAKOSTNÍ POSUDEK						
Sort./tfida:	Stapl:	Výřed do čm:				
Popis: Barva bavlny bílá jen s velmi nepatrným krémo-vým odstínem. Pevnost vlákna je dosti dobrá, délka vlákna dle ručně taženého staplů je 28 mm stapl stejnoměrný. Na omak bavlna je pružná a slabě drsná. Obsahuje jen ojedinělá mrtvá a trochu nezralá vlákna. Celkový charakter bavlny je dosti dobrý. Dodávka odpovídá sortu I.						
Stav zásilky, označení a pod.:						
Navrhujeme se reklamace	ne	Upozornění: Při návrhu reklamace nutno podat v předepsané lhůtě „Protokol o vadách“ podepsaný surovinářem				
Datum vyhotovení: 17.11.1970	Razitko závodu a podpis:			Podpis surovináře podniku:		
Podpis skladníka: SEVT						
110 BAVLNA	Obdrží:	1. OŘBP - útvary zásob. bavlnou a stříží		3. surovinář podniku		
		2. Centrotex PZO		4. závod		

SEBA 04 - PLAVY MATERIAĽOVÝ TOK V PŘÁDELNĚ
TOK ZPRACOVANÉHO VLAKNA

1. - SKLAD SUROVINY	5. - DOPRÁDACÍ STROJE	10. - TŘÍDĚNÍ DUTINĚK
2. - MÍCHÁRNA	6. - ROVNÁRNA	11. - VRATNÝ ODPAD
3. - ČISTÍRNA	7. - SKLAD PŘÍZÉ	12. - ODPADKÁRNA
4. - PRÍPRAVKA, POSUKOVACÍ
A KŘIDIOVÉ STROJE	8. - SKLAD BEDEN	13. - SKLAD PRODEJNÍHO ODPADU
	9. - OPRAVA BEDEN	14. - SKLAD DUTINĚK
- přástat
 — mykantý pramen I
 — posukovaný pramen I
 — posukovaný pramen II
 — vložky
 — stůžky